

JOANNA CHMIELEWSKA
PAULINA ROGULSKA

**SKRYPT GRAMATYCZNY
DO NAUKI JĘZYKA ANGIELSKIEGO
DLA STUDENTÓW
DOLNOŚLĄSKIEJ SZKOŁY WYŻSZEJ**

WROCŁAW 2012

Joanna Chmielewska

Paulina Rogulska

**Skrypt gramatyczny do nauki języka angielskiego
dla studentów Dolnośląskiej Szkoły Wyższej**

Wrocław 2012

Copyright © by Dolnośląska Szkoła Wyższa
Wrocław 2013

Redakcja językowa
Joanna Chmielewska

Projekt okładki, skład i redakcja techniczna
Bartłomiej Siwek

ISBN 973-83-62302-60-4

Publikacja sfinansowania w ramach dotacji podmiotowej Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na zadania związane ze stwarzaniem studentom i doktorantom będącym osobami niepełnosprawnymi warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia w zakresie określonym w art. 94 ust. 1 pkt. 11 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na rok 2012.

Decyzja nr MNiSW-DBF-WPM-6302-3076-34/118/RZ/12 z dnia 23 kwietnia 2012 roku.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Biuro wspierania edukacyjnego studentów i doktorantów z niepełnosprawnością jest jednostką ogólnouczelnianą powołaną w celu wspierania i stwarzania warunków do pełnego udziału w procesie kształcenia studentom i doktorantom z niepełnosprawnością.

Kontakt:

Biuro wsparcia edukacyjnego studentów i doktorantów z niepełnosprawnością DSW
ul. Wagonowa 9, pok. 3, 53-609 Wrocław
tel. 71 358 27 24 (pon.- pt. w godz. 9:00-15:00, so. 9:00 – 14:00)
e-mail: dorota.cwenar@dsw.edu.pl

Wydawnictwo Naukowe Dolnośląskiej Szkoły Wyższej
ul. Wagonowa 9, 53-609 Wrocław
tel. 71 358 27 52
www.dsw.edu.pl
e-mail: wydawnictwo@dsw.edu.pl

Spis treści

Wstęp	5
Present Simple	6
Present Continuous	10
Present Perfect Simple	15
Present Perfect Continuous	20
Past Simple	25
Past Continuous	30
Past Perfect Simple	35
Past Perfect Continuous	38
Future Simple	43
Future Continuous	47
Passive voice	51
Modal verbs	58
Conditional sentences	63
Wishes and regrets	68
Reported speech	72
Relative clauses	80
Countable and uncountable nouns	83
Articles	86
Adjectives and adverbs	89
Appendix	93
Key	96

Wstęp

Skrypt gramatyczny do nauki języka angielskiego dla studentów Dolnośląskiej Szkoły Wyższej jest propozycją uzupełnienia wiedzy zdobywanej na lektoratach prowadzonych w Uczelni. Ma za zadanie w przystępny sposób wyjaśnić, utrwalić materiał podręcznikowy, umożliwić i ułatwić studentom samodzielną pracę w domu. Nie jest on jednak pełnym opracowaniem gramatycznym, ani także podręcznikiem do nauki języka. Wybrane do omówienia zagadnienia zostały przedstawione w sposób skrócony, odpowiedni dla studentów, którzy posługują się językiem angielskim na poziomie *intermediate* (B1). Mamy jednak nadzieję, że *Skrypt* może być pomocny również studentom, którzy dopiero zaczynają poznawać gramatykę angielską.

Autorki

Present Simple

Present Simple to teraźniejszy czas gramatyczny, który służy przede wszystkim do wyrażania czynności, akcji i stanów, które:

- powtarzają się lub mają charakter stały (*Jim always gets up at 7.10*);
- są natury ogólnej (*I hate milk*);
- są zawsze prawdziwe (*The earth goes around the sun*);
- są częścią opowiadania, historyjki, streszczenia filmu, książki (*Our hero goes off to search the treasure, but eventually he quits*);
- wynikają z rozkładu (np. jazdy), schematów, planów (*The train leaves at 4.45*).

Przy tworzeniu zdań w czasie Present Simple trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. W zdaniach twierdzących czasownik przyjmuje formę podstawową we wszystkich osobach (*I walk, you walk, they walk*), z wyjątkiem trzeciej osoby liczby pojedynczej, w której dodajemy końcówkę **-s** (*she walks*), a do czasowników, które są zakończone na **o, s, ch, sh, x**, dodajemy końcówkę **-es** (*she goes, he misses, she watches, he washes, she relaxes*). Jeśli czasownik kończy się na **-y**, a poprzedza go spółgłoska, **-y** zamieniamy na **-i**, w trzeciej osobie liczby pojedynczej dodajemy **-es** (*I carry - he carries*), jeśli natomiast czasownik kończy się na **-y**, a poprzedza go samogłoska to po prostu dodajemy **-s** (*I say - he says*).
2. W zdaniach pytających używamy operatorów: **do** lub **does** (dla trzeciej osoby liczby pojedynczej) przed podmiotem zdania (czyli: osobą), a dopiero po nim wstawiamy czasownik, który niesie znaczenie (**Do you like milk?**). Jeśli pytamy o trzecią osobę liczby pojedynczej, nie dodajemy do czasownika, który niesie znaczenie, końcówki **-s (-es)**.
3. Przy pytaniach szczegółowych (czyli, gdy chcemy się dowiedzieć: kto, co, gdzie, kiedy, jak, jak często, dlaczego, itp.) używamy wyrazów pytających (question words): *who, what, where, when, how, how often, why*. Wstawiamy je na początku zdania, przed operatorem (*When do you have your lunch?*).

4. Przeczyśmy, dodając **not** po operatorze: I do **not** (możemy skrócić do formy *don't*), he does **not** (*doesn't*), a następnie używamy czasownika, który niesie znaczenie (*He doesn't like milk; They don't drink coffee*). W trzeciej osobie liczby pojedynczej nie dodajemy do czasownika końcówki **-s (-es)**.

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + orzeczenie (*verb*) + dopełnienie (*object*)

John + gets up + at 7.10 every morning.

We + like + Italian pasta.

Zdanie pytające (question):

Operator (*auxiliary verb*) + podmiot (*subject*) + orzeczenie (*verb*) + dopełnienie (*object*)

Does + he + **get up** + at 7.10 every morning?

Do + you + **like** + Italian pasta?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + operator (*auxiliary verb*) + not + orzeczenie (*verb*) + dopełnienie (*object*)

He + **does** + **not** + **get up** + at 7.10 every morning.

We + **do** + **not** + **like** + Italian pasta.

Przy określaniu częstotliwości wykonywania danej czynności wykorzystujemy przysłówki (*adverbs of frequency*): *always, usually, often, sometimes, occasionally, hardly ever, never*. Mają one swoje określone miejsce w zdaniu: przed czasownikiem, który niesie znaczenie (*She never sleeps; Do you always walk to school? She doesn't usually play tennis on Fridays*). Wyjątkiem jest czasownik *be* – przysłówek wstawiamy bezpośrednio po nim (*I'm always tired*).

Czasu Present Simple używamy również:

- z czasownikiem *say*, gdy przytaczamy cytaty z książki, listu, notatki (*What does the notice say? It says, 'not allowed'*);
- w nagłówkach artykułów w gazetach (*Obama wins again*);
- przy opisie zaplanowanych czynności, które odbędą się w przyszłości, szczególnie w harmonogramach wycieczek, podróży (*We leave Wrocław at 10.30 next Saturday and arrive in Berlin at 14.00. We spend 5 hours there and leave again at 19.00*);
- przypadku czasowników, które nie mogą być użyte w czasach ciągłych (są to czasowniki które: związane są ze zmysłami człowieka: e.g. *feel, see, hear, smell, observe, notice*; wyrażają uczucia i emocje: e.g. *admire, adore, desire, detest, dislike, fear, hate, love, like, respect, value, want, wish*; związane są z przekonaniami, wiarą, poglądami, wiedzą: *agree, assume, believe, expect (=think), know, mean, realize, recall, recognize, remember, understand, suppose*; informują o posiadaniu: *belong, own, owe, possess*);
- w zdaniach warunkowych typu 0 i I (*If it rains, I'll take an umbrella*).

Practice

I. Complete the sentences using the Present Simple Tense. Use the words given in brackets.

1. I (always, forget) what time the soap opera (start).
2. I (not like) spending time with her, because she (be, usually) rude.
3. They (borrow, always) money but they (pay, never) me back.
4. My brother (have) a new girlfriend but I (not like) her.
5. My mother (collect) butterflies in her spare time. She really (enjoy) it.

6. Most days we (leave) work at 5.00.
7. What (you, usually, do) on Fridays?
8. (he, work) with your father?
9. (the children, wash) their hands before eating?
10. I'm sorry. I (feel) too tired to go out with you this evening.

II. Complete the quotations. Use verbs in brackets.

1. to many, to a few." W. Shakespeare (listen, speak)
2. "We safe in our beds because rough men ready in the night to visit violence on those who would do us harm." G. Orwell (sleep, stand)
3. "To an ordinary human being, love nothing if it loving some people more than others." G. Orwell (mean, not mean)
4. "..... me you'll always remember: You braver than you believe, and stronger than you, and smarter than you think. Christopher Robin to Pooh." A. A. Milne (promise, be, seem)
5. "What we for ourselves with us. What we do for others and the world and is immortal." A. Pine (do, die, remain)
6. "Just because nobody, all parachutes are perfect." B. Hill (complain, not mean)
7. "Life what to you while you're busy making other plans." J. Lennon (be, happen)
8. "We too much and too little." C. Chaplin (think, feel)
9. "..... at the beginning and till you to the end; then stop." L. Carroll (begin, go on, come)
10. "He who most, best." J. Cleese (laugh, learn)

Present Continuous

Present Continuous to teraźniejszy czas gramatyczny, który służy wyrażaniu, opisywaniu czynności, które:

- odbywają się w chwili, gdy o nich mówimy (*I am writing a letter now*) lub w bliżej nieokreślonej teraźniejszości (*She is teaching German*);
- zaplanowane zostały do wykonania w najbliższej przyszłości (*I'm visiting my dentist tomorrow*), lub są naszymi osobistymi planami (*I'm going to the cinema tonight*).

Przy tworzeniu zdań w czasie Present Continuous trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. W zdaniach twierdzących używamy odpowiednich form czasownika pomocniczego (auxiliary verb) **to be** w czasie teraźniejszym (*I am, you are, he/she/it is, we are, you are, they are*) oraz czasownika, który niesie znaczenie, zakończonego na **-ing** (*do – doing, write – writing*). Jeżeli czasownik kończy się na **-e**, dodając końcówkę **-ing**, opuszczamy samogłoskę (*decide – deciding*). Przy czasownikach jednosylabowych, zakończonych na spółgłoskę, podwajamy spółgłoskę po dodaniu końcówki **-ing** (*sit – sitting, dig – digging*). Natomiast, jeżeli czasownik zakończony jest na **-ie**, zamieniamy **-ie** na **-y** (*lie – lying, die – dying*).
2. W zdaniach pytających – i tych, na które możemy odpowiedzieć tak/nie, i tych szczegółowych – stosujemy inwersję (zamieniamy szyk zdania, czyli używamy odpowiedniej formy czasownika pomocniczego **to be** przed podmiotem zdania: *Is he reading a book?, What are you writing?*).
3. Zdania przeczące tworzymy, dodając *not* do czasownika pomocniczego *to be* (*I am not writing now*).

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to be* + orzeczenie (*verb+ing*) + dopełnienie (*object*)

John + **is** + **playing** + football now.
 We + **are** + **reading** + an interesting book at the moment.

Zdanie pytające (question):

Czasownik pomocniczy *to be* (auxiliary verb) + podmiot (*subject*) + orzeczenie (*verb+ing*) + dopełnienie (*object*)

Are + you + **writing** + a book now?
Is + he + **doing** + anything tomorrow afternoon?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to be* (auxiliary verb) + *not* + orzeczenie (*verb+ing*) + dopełnienie (*object*)

He + **is** + **not** + **talking** + on the phone.
 We + **are** + **not** + **going** + to the theatre tomorrow.

Przy opisie trwania czynności w czasie Present Continuous używamy określeń: *now*, *at the moment*, *at the moment of speaking*. Możemy również użyć przysłówka *always* lub *never*, jednak jego użycie ograniczone jest do opisu czynności, które powtarzają się często i wywołują negatywne uczucia, są irytującymi nawykami (*You are always complaining! John is always working. You're never washing up!*).

W czasie Present Continuous nie używamy zazwyczaj czasowników (zobacz załącznik), opisujących stany lub czynności rozciągnięte w czasie, związanych z wyglądem (e.g. *appear, resemble, seem*), wiedzą, przekonaniami (*forget, know, realise, understand, believe, doubt, imagine, suppose, think*), posiadaniem (*own, owe, have, belong to, possess*), potrzebami i chęciami (*need, want, wish*), stanami emocjonalnymi i uczuciami (*love, like, dislike, hate, prefer, destest*), zmysłami (*feel, notice, hear, see, smell, sound, taste*).

Practice

- I. Complete the sentences with one of the following verbs in the correct form. Sometimes you will have to use a negation.

eat, rise, wear, try, speak, rain, complain

1. He a coat today as it isn't that cold.
2. Joanna and Kate want to lose weight, so this week they lunch.
3. I'm pretty sure that they've had an argument. They to each other.
4. All reports say that the population of the world very fast.
5. It any more so we can go out now.
6. Could you be quieter? I to concentrate!
7. You always! Stop doing that, please!

- II. Correct each sentence.

1. We're not plaing tennis on Friday.
2. Is Tom and Kate going to France?
3. Do you know where Ann is? She is read in the library.
4. You are waiting for me? Really?
5. They are understanding everything she says.
6. Is anyone siting here?
7. I looking after his dog this weekend.
8. David is writeing his essay, but he's not enjoying it.

III. Underline the correct tense, Present Simple or Present Continuous, in the following sentences.

1. *I'm only working/I only work* there for 4 weeks because *I'm going/I go* to Germany in the summer.
2. That cannot be true! I *am not believing/don't believe* it!
3. Where *are you going/do you go*? You haven't finished eating yet!
4. She can't sing today. She *is having/has* a cold.
5. Can I borrow your pen? Or *do you use/are you using* it?
6. Tom *works/is working* as an engineer in a well-known company.
7. Who *is Ann dancing/does Ann dance* with? That's not her boyfriend, is it?
8. There's nobody here. What *are we doing /do we do* now?
9. You *aren't watching/don't watch* it. Why don't you switch it off?
10. Follow that yellow bus. Then you *turn/are turning* left.

Here is an extract from the blog run by Cathy West from Brighton, a very nice town on the South coast of England. Cathy is 27 and she works at a local Museum of History as a curator. She loves her job and she really enjoys travelling. Discover how Cathy and her partner Heathcliff met and what happened when they went on their first holiday together to Northern Ireland.

I. Here is the first entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about Present Simple and Continuous.

'm writing, is, know is, let, wake up, listen, makes, 'm not planning, 's sleeping, snoring, 'm not getting up, prefers, don't want, lie, spends,

September 7th

Autumn a good time to sort out your thoughts. I'm going to write things down. All that happened this strange summer.

Now every night I at 2 a.m.

There is not much I can do about it. I just in my bed and to the sounds outside my window. How strange your life can be when you just..... it flow. At the moment anything for longer than a week.

Oh, and I should tell you that

this in my bed. Heathcliff usually nights at his place as he his own bed to any other place on Earth, but tonight peacefully next to me and a bit.

Playing music always me more relaxed but to turn it on. I to wake him up. I should get some sleep and I know I will fall asleep eventually.

Present Perfect Simple

Present Perfect to czas gramatyczny, który znajduje się na pograniczu czasu teraźniejszego i przeszłego. Opisuje czynności, akcje, które:

- rozpoczęły się w przeszłości, a ich skutki, rezultaty, wyniki obserwujemy w teraźniejszości (*I have just eaten an apple and I'm not hungry*);
- rozpoczęły się w przeszłości i trwają do chwili obecnej (*I have lived here for 5 years*);
- właśnie się skończyły (*The train has just left*);
- trwają lub powtarzają się w nieograniczonym i nieokreślonym okresie w przyszłości i teraźniejszości (*I have never liked him*);
- były wykonywane do chwili obecnej raz, kilkakrotnie lub wcale (*I have read 5 pages so far; I have never been to Chile*).

Przy tworzeniu czasu Present Perfect trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. W zdaniach twierdzących używamy odpowiednich form czasownika pomocniczego (auxiliary verb) *to have* w czasie teraźniejszym (*I have, you have, he/she/it has, we have, you have, they have*) oraz czasownika, który niesie znaczenie, w formie imiesłowu przeszłego (past participle). Imiesłowu tworzymy poprzez dodanie do czasownika końcówki **-ed** (w przypadku czasowników regularnych: *work – worked, start – started*). Jednak istnieje spora grupa czasowników, która tworzy formy nieregularne – tych trzeba nauczyć się na pamięć (listę tych czasowników znajdziesz w załączniku).
2. W zdaniach pytających – i tych, na które możemy odpowiedzieć tak/nie, i tych szczegółowych – stosujemy inwersję (zamieniamy szyk zdania, czyli używamy odpowiedniej formy czasownika pomocniczego *to have* przed podmiotem zdania: *Have*

you seen my keys?}).

3. Zdania przeczące tworzymy, dodając *not* do czasownika pomocniczego *to have* (możemy skrócić do formy: *haven't, hasn't*): *I have not eaten anything.*

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) + past participle + dopełnienie (*object*)

John	+	has	+	cut	+	his hair.
We	+	have	+	done	+	our homework.

Zdanie pytające (question):

Czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) + podmiot (*subject*) + past participle + dopełnienie (*object*)

Have	+	you	+	written	+	a book ?
Has	+	he	+	eaten	+	anything?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) + *not* + past participle + dopełnienie (*object*)

He	+	has	+	not	+	told	+	her yet.
We	+	have	+	not	+	finished	+	it.

Przy opisie czynności w czasie Present Perfect, gdy mówimy o doświadczeniach życiowych, możemy się posłużyć określeniami: *ever, never* (*Have you ever done this before? I have never eaten an octopus*). Oprócz tego, aby podkreślić, że jakaś czynność właśnie się zakończyła, lub trwała do chwili obecnej, używamy przysłówków: *yet* (w pytaniach i zdaniach przeczących: *Have you finished this book yet? I haven't done it yet*), *so far*

(w pytaniach i zdaniach twierdzących: *How many letters have you written so far? I have read 5 pages so far*), *already* (w zdaniach twierdzących i pytaniach: *He has already left*), *just* (w zdaniach twierdzących: *I've just eaten*), *always* (w zdaniach twierdzących: *I've always wanted to have it*), *lately*, *recently* (*They have watched a lot of film lately*).

W czasie Present Perfect często również są używane przyimki: *for* (podkreśla, jak długo trwa dana czynność: *I have lived here for 4 years*) i *since* (wskazuje konkretny moment, w którym czynność trwająca do teraz rozpoczęła się: *I have lived here since 1987*).

Practice

I. For each question, complete the second sentence so that it means the same as the first.

1. They started working here 6 years ago.

They for 6 years.

2. It's a long time since we spoke to our father.

We to our father for a long time.

3. I saw your sister a few minutes ago.

I your sister.

4. Ann is still writing her test

Ann writing her test yet.

5. Oh no! I can't pay for this! All my money is in the car!

I all my money in the car.

6. Are they still sleeping?

Have up yet?

7. I think I lost my pen after lunch.

I my pen since lunch.

II. Complete the sentences with a word or phrase from the box.

recently, for, yet, since, always, ever, already, so far, never, just

1. Hurry up! Haven't you finished ?
2. I've written to Ann
3. She hasn't been to Glasgow we went there together.
4. We haven't seen each other long time.
5. Have you drunk tomato juice?
6. Have you finished reading this book? No, I have read 250 pages.
7. Thanks for the present! I've wanted to have a blue scarf.
8. Rain has ruined the crops.
9. She has phoned from the airport.
10. I have been there. It's my first trip to Japan.

III. Put each verb into a form of Present Perfect Simple.

1. you a car before? (drive)
2. It just to rain. (start)
3. I'm afraid I just your window. Sorry! (break)
4. My parents never any foreign language. (learn)
5. They to leave tomorrow. (decide)
6. She four cups of coffee today. (drink)
7. It's the second time she a wallet. (find)
8. They a lot of people in the last few days. (meet)

9. it raining yet? (stop)
10. She gave me her phone number but I it. (lose)
11. Tom an email to Lucy. (not send)
12. The children their homework. (no do)
13. We a big house. (always, want)
14. How long you him? (know)
15. He three times this evening. (phone)

Present Perfect Continuous

Czas Present Perfect Continuous to czas, którego używamy do opisanie czynności, akcji, działań, związanych z teraźniejszością, które:

- rozpoczęły się w przeszłości i trwały/trwają do chwili obecnej (*I'm exhausted. I have been running for the last ten minutes*);
- odbywały się przez dłuższą chwilę do teraz (*I have been waiting for you all morning*);
- mają charakter przejściowy (*I have been living in this town for the past 6 months*);
- rozpoczęły się w przeszłości, trwają teraz i najprawdopodobniej będą trwały też w przyszłości (*I have been painting my flat all day and I'm going to do it tomorrow as well*).

Przy tworzeniu czasu Present Perfect Continuous trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. Niektórych czasowników nie używa się w czasach ciągłych, a więc także w czasie Present Perfect Continuous (o tych czasownikach była mowa przy opisie Present Simple i Present Continuous, zobacz też listę tych czasowników w załączniku).
2. Nie tworzymy również w tym czasie strony biernej.
3. W zdaniach twierdzących (affirmative sentences) do czasownika pomocniczego *to have* (auxiliary verb) dodajemy (zawsze i niezmiennie) formę *been* (past participle od *to be*) oraz czasownik, który niesie znaczenie, z końcówką *-ing* (*I have been waiting for you all day*).
4. W zdaniach pytających – i tych, na które możemy odpowiedzieć tak/nie, i tych szczegółowych – stosujemy inwersję (zamieniamy szyk zdania, czyli używamy odpowiedniej formy czasownika pomocniczego *to have* przed podmiotem zdania), pamiętając o formie *been* i czasowniku z końcówką *-ing*: *Have you been sleeping all evening?*

5. Zdania przeczące tworzymy, dodając *not* do czasownika pomocniczego *to have* (możemy skrócić do formy: *haven't*, *hasn't*: *I have not been reading a book*).

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* + *been* + czasownik z końcówką *-ing* + dopełnienie (*object*)

John + **has** + **been** + **doing** + his home-work all night.

We + **have** + **been** + **reading** + a newspaper.

Zdanie pytające (question):

Czasownik pomocniczy *to have* + podmiot (*subject*) + *been* + czasownik z końcówką *-ing* + dopełnienie (*object*)

Have + you + **been** + **writing** + letters all morning ?

Has + he + **been** + **drinking** + anything?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) + *not* + *been* + czasownik z końcówką *-ing* + dopełnienie (*object*)

He + **has** + **not** + **been** + phoning + her for 4 days.

We + **have** + **not** + **been** + sleeping + for 3 hours.

Przy opisie czynności w czasie Present Perfect Continuous możemy użyć przysłówków i przyimków: *all day*, *all morning*, *for days*, *for ages*, *lately*, *recently*, *since*, *for*.

Present Perfect Simple czy Present Perfect Continuous?

1. Przy czasownikach typu: *like, work, learn, sleep, sit, rain, snow, hope, study, teach, wait, expect* Present Perfect Simple i Present Perfect Continuous możemy stosować wymiennie, różnica w znaczeniu jest niewielka: *I have been working here for two years – I have worked here for two years.*
2. Present Perfect Simple akcentuje rezultat czynności (*I have cleaned the room and now I can see the floor*), Present Perfect Continuous podkreśla samą akcję (*I have been cleaning my room all morning and there's still a lot of things to do*).
3. Podając informacje szczegółowe na temat liczby/iłości, nie używamy Present Perfect Continuous (*I have written four books*).

Practice**I. Read the situations and complete the sentences using Present Perfect Continuous.**

1. They went to the bus station. The bus is late. They for a long time.
2. She lost her job 7 months ago. Since then for a new job.
3. Your friend tells you that he sells books. You want to know how long. You ask: 'How long?'
4. The rain started in the morning and it's still raining. It all day.
5. She began her tour around the world 4 months ago. She is in Europe now. She for 4 months.

II. Put the verb into Present Perfect or Present Perfect Continuous.

1. We here for two hours. Are you sure we
To the right place? (be, come)
2. Where have you been? tennis? (play)
3. It's so nice to be back. This is the second time I this city.
(visit)
4. How many fish ? (you, catch)
5. They for seven hours now! (read)
6. I'm very tired. I all night. (study)
7. the news? (you, hear)
8. He to read the book I lent him. (not start)
9. My sister is an actress. She in several films. (appear)
10. Those two cats on that branch for the last hour. (sit)
11. Ann and Tom to find a nice place to live for some time,
but they don't have luck. (try)
12. How many people to your parent's house? (invite)

Here is the second entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about present perfect simple and continuous.

've been waiting , 'have even been, have already travelled, still haven't gone,
've been, 've been living, 've been, 've never wanted, 've been,

Present perfect simple and continuous

September 9th

It took me two days to get down to writing this entry. I'm feeling strangely anxious. I'm only 27 but I a lot in my life. I'..... to Africa. I'..... Chile and Argentina. I to New Zealand. I'..... in Brighton for as long as I can remember. I love this town and to leave for good. Since

my early childhood I'..... interested in old cultures and my favourite one was Celtic. Sometimes I lied in bed for hours imagining druidic rituals and the way in which Celts lived. I don't know why but somehow I to Ireland where the Celtic traces are so alive and visible. Maybe I'..... for the right moment.

Past Simple

Past Simple to czas przeszły, który służy do opisywania czynności, akcji, działań, stanów, które:

- zakończyły w przeszłości, miały charakter jednorazowy lub następowały po sobie (*I lived there in 2002; He got up, brushed his teeth and drank coffee*); często określamy moment w przeszłości;
- miały charakter nawyku, były powtarzalne w przeszłości (*He always talked on the phone in the evenings*);
- stanowią część jakiejś przytaczanej historii, narracji dotyczącej przeszłości (*It happened during the war. Our hero lived in a small village and he knew nothing about the situation in Europe*).

Przy tworzeniu zdań w czasie Past Simple trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. W zdaniach twierdzących w przypadku czasowników regularnych do bezokolicznika dodajemy końcówkę **-ed** (*want - wanted, listen - listened*). Do czasowników zakończonych na **-e**, przyłączamy tylko **-d** (*like - liked, love - loved*). Jeśli czasownik kończy się na **-y**, poprzedzone spółgłoską, **-y** zamieniamy na **-ie** i dodajemy **-d** (*try - tried, cry - cried*), jeśli jednak przed **-y** znajduje się samogłoska, po prostu dołączamy **-ed** (*obey - obeyed, play - played*). W czasownikach jedno- i dwusylabowych, zakończonych spółgłoską, podwajamy ją i dołączamy **-ed** (*fit - fitted, regret - regretted*). Istnieje jednak duża grupa czasowników nieregularnych, których trzeba się nauczyć na pamięć (ich lista znajduje się w załączniku).
2. W zdaniach pytających używamy operatora **did** przed podmiotem zdania, a dopiero po nim wstawimy czasownik, który niesie znaczenie, w formie podstawowej (*Did you want to drink?*).
3. Przy pytaniach szczegółowych (czyli, gdy chcemy się dowiedzieć: kto, co, gdzie, kiedy, jak, jak często, dlaczego, itp.) używamy wyrazów pytających (question words): *who, what, where, when, how, how often, why*. Wstawiamy je na początku zdania, przed operatorem (*When did you eat your lunch?*).

4. Przeczyśmy, dodając **not** po operatorze: I did **not** (możemy skrócić do formy *didn't*), a następnie używamy czasownika, który niesie znaczenie (*He didn't like milk; They didn't drink coffee*).

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + orzeczenie (*verb+ ed, irregular*) + dopełnienie (*object*)

John + **got up** + at 7.10 yesterday.

We + **liked** + Italian pasta.

Zdanie pytające (question):

Operator (*auxiliary verb*) + podmiot (*subject*) + orzeczenie (*verb*) + dopełnienie (*object*)

Did + he + **get up** + at 7.10 yesterday?

Did + you + **like** + Italian pasta?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + operator (*auxiliary verb*) + not + orzeczenie (*verb*) + dopełnienie (*object*)

He + **did** + **not** + **get up** + at 7.10 yesterday.

We + **did** + **not** + **like** + Italian pasta.

W przypadku czasownika *to be* w pytaniach i przeczeniach nie używamy operatora *did*. Pytamy, stosując jego formę czasu przeszłego: *was/were*: *Was the weather good last week? They were not (weren't) very busy yesterday. Did you learn yesterday or were you too tired?*

Z czasem Past Simple łączyć się mogą przysłówki i przymyki określające moment w przeszłości, e.g. *two hours ago, last week, last month, at that time, once, yesterday, in 2010 (I spoke to my friend six days ago; Last year I visited France)*.

Opisując czynności, które odbywały się regularnie w przeszłości, miały charakter już nieistniejącego już nawyku, lub dotyczą stanów, odnoszą się do czegoś, co było, a już nie jest - zamiennie do czasu Past Simple możemy użyć konstrukcji **used to**, która przybiera następujące formy:

- w twierdzeniach: *I **used to** play football a lot but now I don't practice it; He **used to be** very polite, but a few years ago he changed.*
- w pytaniach: ***Did you use to** play football when you were a child? **Did you use to be** happy?*
- w przeczeniach: *I **didn't use to** play football when I was child;*

Do opisu regularnych czynności, działań, aktywności (ale nie stanów!) w przeszłości możemy również użyć formy **would**, która znaczy to samo, co **used to**: *When we were children we **would (used to)** swim in the sea; When he talked on the phone he **would (used to)** walk out the room.*

Practice

I. Complete each sentence with a suitable Past Simple verb form or time expression from the box.

decide, get up, not like, eat, laugh, sell, feel, learn, not be, spend, learn, be, ago,
break, buy, be, come, in, leave, meet, enjoy, fly

1. How yesterday afternoon?
2. When he, he breakfast and not to go to work.
3. Paul German language but eventually he it.
4. How you to drive?
5. She a lot of money on clothes yesterday.
6. A burglar into the house.

7. I first to this country 20 years
8. I my first mobile phone 2001.
9. Why she so early?
10. When you your wife?
11. The film very good. I enjoy it very much.
12. It a funny situation and nobody
13. The hotel room a fortune.
14. The bird into the room because the window open.
15. They couldn't afford to keep the house so they it.

II. Complete each sentence using *would* or *used to* and the verbs in the brackets.

1. Tom a beard but he shaved it off. (have)
2. She every day, but now she writes emails. (phone)
3. Ann cakes every Saturday. (bake)
4. We on holiday to Greece. (go)
5. They didn't have a lot of money but they what they had with everyone else. (share)

III. Correct all mistakes in the following sentences.

1. At first I didn't liked him at all, but then I change my mind.
2. Tony leaved his books in the bus last week.
3. When the lights gone out I didn't knowed what to do.
4. When you met your husband?
5. Did they heard what you said?
6. She put her books on the table and leave.

7. I was very thirsty. I drink a glass of water very quickly.
8. John thrown the ball to Ann but she didn't caught it.
9. I would live in America for seven years.
10. When I was young I plaied the guitar, drank a lot of beer and have fun.

Past Continuous

Past Continuous to czas przeszły, którego używamy do opisanie czynności, akcji, działań, które:

- odbywały się, trwały w danym momencie w przeszłości, często gdy nastąpiła inna czynność (*When I came home, she was washing up*);
- wypełniały w całości jakiś okres w przeszłości (*I was waiting for you all day yesterday*);
- odbywały się równolegle przez jakiś czas w przeszłości (*The phone was ringing when I was reading, but I didn't answer it*);
- miały charakter narastający lub malejący (*It was getting darker*).

Przy tworzeniu zdań w czasie Past Continuous trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. Niektórych czasowników nie używa się w czasach ciągłych, a więc także w czasie Past Continuous (o tych czasownikach była mowa przy opisie Present Perfect i Present Continuous (zobacz listę czasowników w załączniku).
2. Gdy opisujemy kilka czynności pod rząd, możemy ominąć czasownik *to be* w kolejnych wyliczeniach (*I was eating, drinking and singing*).
3. W zdaniach twierdzących używamy odpowiednich form czasownika pomocniczego (auxiliary verb) **to be** w czasie przeszłym (*I was, you were, he/she/it was, we were, you were, they were*) oraz czasownika, który niesie znaczenie, zakończonego na **-ing** (*do – doing, write – writing*). Jeżeli czasownik kończy się na **-e**, dodając końcówkę **-ing**, opuszczamy samogłoskę (*decide – deciding*). Przy czasownikach jednosylabowych, zakończonych na spółgłoskę, podwajamy spółgłoskę po dodaniu końcówki **-ing** (*sit – sitting, dig – digging*). Natomiast, jeżeli czasownik zakończony jest na **-ie** zamieniamy **-ie** na **-y** (*lie – lying, die – dying*).

4. W zdaniach pytających – i tych, na które możemy odpowiedzieć tak/nie, i tych szczegółowych – stosujemy inwersję (zamieniamy szyk zdania, czyli używamy odpowiedniej formy czasownika pomocniczego **to be** przed podmiotem zdania: *Was he reading a book?, What were you writing?*).
5. Zdania przeczące tworzymy, dodając *not* do czasownika pomocniczego *to be* (*I was not writing yesterday*).

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to be* + orzeczenie (*verb+ing*) + dopełnienie (*object*)

John	+	was	+	playing	+	football all afternoon yesterday.
We	+	were	+	reading	+	an interesting book the other day.

Zdanie pytające (question):

Czasownik pomocniczy *to be* (*auxiliary verb*) + podmiot (*subject*) + orzeczenie (*verb+ing*) + dopełnienie (*object*)

Were	+	you	+	writing	+	a book yesterday afternoon?
was	+	he	+	doing	+	anything at the weekend?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to be* (*auxiliary verb*) + *not* + orzeczenie (*verb+ing*) + dopełnienie (*object*)

He	+	was	+	not	+	talking	+	on the phone.
We	+	were	+	not	+	arguing	+	when he saw us.

Z czasem Past Continuous możemy użyć określić: *when, while*, które podkreślają trwanie, „dzianie się” czynności w jakimś momencie w przeszłości (*While we were sleeping she cleaned the room; When we were bathing the lights went off*). Ale uwaga – *when* może być stosowany również z czasem Past Simple i wtedy oznacza konkretny moment w przeszłości (*She was crying when he came*).

Practice

I. Complete the sentences with a suitable Past Continuous verb form.

1. I (have) dinner at 8 o'clock yesterday morning.
2. The telephone (ring) all the evening.
3. We saw the accident while we (drive) home.
4. The television was on but the children (watch) it.
5. She hurt herself while she (cook).

II. Put the verb into the correct form, Past Continuous or Past Simple.

1. She (be) in a very difficult position. She (not know) what to do.
2. They (wait) for the concert to begin when the message (arrive).
3. When Tom (wash up) he (break) two glasses.
4. Last summer I (go fishing) every Friday.
5. How fast (you, drive) when the accident (happen)?
6. (they, argue) when you (see) them?

7. I (sing) and he (sleep).
8. When the lights (go off), the film (start).
9. When he (be) young, he (want) to be an actor.
10. I (not see) a bus stop, so I (miss) the bus.
11. When he (prepare) the dinner, he (cut) his finger.
12. Ann (study) to be a teacher when she (meet) her husband.
13. When they (buy) their car they (drive) a lot.
14. When (you, start) playing basketball?
15. He (stand) over the shelter because it (rain) heavily.

Here is the third entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about past simple and continuous.

was telling, met, was talking, plucked, was, brought, saw, served, were chatting, were both laughing, felt, was, danced, talked, dancing, looked, used to go, enjoying

Past simple and continuous

September 10th

It's high time I told you how I
Heathcliff.

The night warm and
still young. The club I to ev-
ery Friday excellent cocktails.

People, and
themselves. I him at the coun-
ter. He to the barman and they
..... both I an
immense pressure to come up and talk
to him but I too shy to do it.
I for a while, to my

friends and then, finally, I up
my courage.

'Hi'. I said. 'I'm Cathy.'

'Heathcliff.' He answered shaking my
hand.

'Heathcliff, really? Is that your real
name??' I at him with amuse-
ment.

But he the truth and so Em-
ily Bronte and her 'Wuthering Heights'
..... us together.

Past Perfect Simple

Past Perfect Simple to czas przeszły, którego używamy, opisując czynności, działania, które:

- wydarzyły się w przeszłości przed innymi, również w przeszłości; podkreślamy w ten sposób uprzedniość jednej czynności względem drugiej (*I had had breakfast and went out*);

Przy tworzeniu czasu Past Perfect trzeba pamiętać o kilku zasadach:

- Jest swoistym odpowiednikiem Present Perfect w odniesieniu do przeszłości (teraźniejszość : *Ann has lost her keys and she can't open the door*; przeszłość: *Ann had to spend the night at the hotel because she had lost her keys*).
- Nie używamy go tylko dlatego, że jakaś czynność działa się dawno temu. W takich przypadkach stosujemy Past Simple.
- Gdy kolejność zdarzeń jest oczywista, lub gdy stosujemy przysłówki *before*, *after* używamy raczej czasu Past Simple, choć użycie czasu Past Perfect jest poprawne.
- W zdaniach twierdzących używamy odpowiednich form czasownika pomocniczego (auxiliary verb) **to have** w czasie przeszłym (*I had, you had, he/she/it had, we had, you had, they had*) oraz czasownika, który niesie znaczenie, w formie imiesłowu przeszłego (past participle). Imiesłowu tworzymy poprzez dodanie do czasownika końcówki **-ed** (w przypadku czasowników regularnych: **work – worked, start – started**). Jednak istnieje spora grupa czasowników, która tworzy formy nieregularne – tych trzeba nauczyć się na pamięć (listę tych czasowników znajdziesz w załączniku).
- W zdaniach pytających – i tych, na które możemy odpowiedzieć tak/nie, i tych szczegółowych - stosujemy inwersję (zamieniamy szyk zdania, czyli używamy odpowiedniej formy czasownika pomocniczego **to have** przed podmiotem zdania: *Had you made breakfast before he left?*).

6. Zdania przeczące tworzymy, dodając *not* do czasownika pomocniczego *to have* (możemy skrócić do formy: *hadn't*): *I had not eaten anything*.

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) w formie przeszłej + past participle + dopełnienie (*object*)

John	+	had	+	cut	+	his hair.
We	+	had	+	done	+	our homework.

Zdanie pytające (question):

Czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) w formie przeszłej + podmiot (*subject*) + past participle + dopełnienie (*object*)

Had	+	you	+	written	+	a book ?
Had	+	he	+	eaten	+	anything?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) w formie przeszłej + *not* + past participle + dopełnienie (*object*)

He	+	had	+	not	+	told	+	her.
We	+	had	+	not	+	finished	+	it.

Practice

I. Correct errors in the sentences.

1. The Romans had sailed to North Africa long time ago.
2. She was sure she has seen the man before.
3. I had used to play tennis when I had been at school.
4. Suddenly she remembered she forgotten her keys.
5. They didn't come to the party because no one was telling them about it.
6. Ann ate there before, so she knew what to order.
7. The police suspected that he broke the window two nights before.
8. When we came to the hotel we realized that no one prepared our rooms.
9. She didn't want to go to the cinema, because she already saw that film.
10. They were very nervous. They didn't fly before.

II. Underline the correct word or phrase in each sentence.

Ann **(1)** *got off/had got off* the bus and **(2)** *walked/had walked* straight home when she **(3)** *realized/had realized* that she **(4)** *left/had left* her bag with the keys in it on the bus. She **(5)** *didn't know/hadn't known* what to do. She **(6)** *had/had had* no one to call to help her as all her friends **(7)** *went/had gone* to their holidays. She **(8)** *sat/had sit* in the street and **(9)** *started/had started* crying. Suddenly, a man **(10)** *came/had come* to her with her bag. He said he saw her getting off the bus without her bag, so he **(11)** *grabbed/had grabbed* it from the seat and **(12)** *brought/had brought* it to her. She **(13)** *smiled/had smiled* to a stranger and **(14)** *thanked/had thanked* him sincerely.

Past Perfect Continuous

Czas Past Perfect Continuous to czas, którego używamy dla opisanie czynności, akcji, działań, związanych z przeszłością, które:

- rozpoczęły się w przeszłości i trwały do określonego momentu w przeszłości (*I was exhausted because I had been running*);
- odbywały się przez dłuższą chwilę do jakiegoś momentu w przeszłości (*I had been waiting for you all morning but I gave up*);
- miały charakter przejściowy w przeszłości (*I had been living in this town for 6 months*).

Przy tworzeniu czasu Past Perfect Continuous trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. Niektórych czasowników nie używa się w czasach ciągłych, a więc także z czasie Past Perfect Continuous (o tych czasownikach była mowa przy opisie Present Perfect i Present Continuous, zobacz załącznik nr 1).
2. Nie tworzymy również w tym czasie strony biernej.
3. W zdaniach twierdzących (affirmative sentences) do czasownika pomocniczego *to have* (auxiliary verb) w czasie przeszłym dodajemy (zawsze i niezmiennie) formę *been* (past participle od *to be*) oraz czasownik, który niesie znaczenie, z końcówką *-ing* (*I had been waiting for you all day*).
4. W zdaniach pytających – i tych, na które możemy odpowiedzieć tak/nie, i tych szczegółowych – stosujemy inwersję (zamieniamy szyk zdania, czyli używamy odpowiedniej formy czasownika pomocniczego *to have* przed podmiotem zdania), pamiętając o formie *been* i czasownika z końcówką *-in*: *Had you been sleeping?*
5. Zdania przeczące tworzymy, dodając *not* do czasownika pomocniczego *to have* (możemy skrócić do formy: *hadn't*): *I hadn't been reading a book*).

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* w formie przeszłej + *been* + czasownik z końcówką *-ing* + dopełnienie (*object*)

John + **had** + **been** + **doing** + his home-work all night.

We + **had** + **been** + **reading** + a newspaper.

Zdanie pytające (question):

Czasownik pomocniczy *to have* w formie przeszłej + podmiot (*subject*) + *been* + czasownik z końcówką *-ing* + dopełnienie (*object*)

Had + you + **been** + **writing** + a book ?

Had + he + **been** + **drinking** + anything?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + czasownik pomocniczy *to have* (*auxiliary verb*) w formie przeszłej + *not* + *been* + czasownik z końcówką *-ing* + dopełnienie (*object*)

He + **had** + **not** + **been** + phoning + her for 4 days.

We + **had** + **not** + **been** + sleeping + for 3 hours.

Practice

I. Read the situations and make sentences from the words in brackets using Past Perfect Continuous.

1. He was very tired when he got home.

(he/work/all day)

2. There was nobody in the room but there was a smell of alcohol.

(someone/drink)

3. When I got home the dinner was almost ready.

(my mum/cook/all evening)

4. The sun was shining but the ground was very wet.

(it/rain/all morning)

5. He looked really good.

(he/not run)

II. Complete the sentences with appropriate verbs. Use Past Perfect Continuous if it is possible, if not – use Past Perfect.

1. She died last week. She from cancer for 10 years.
(suffer)

2. They for the same company since they qualified. (work)

3. For years she about buying a car and last month she finally did it. (talk)

4. Tim for 27 hours. (travel)

5. She at the painting for an hours before she realized she before. (look/see)

6. Ann for a job, without success, since leaving university. (look)

7. We were very good friends. We for a long time. (know)

8. When they arrived, everybody (already/wait).

9. I was sad when I sold my house. I for almost 30 years.
(have)

10. He was sitting on the ground out of breath. He (run)

Here is the fourth entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about past tenses.

had stood, turned, didn't take, ran, went, had been, were, found, had always dreamt, was, fell, would swallow, was, shouted, found, had never been, became, lasted, had been accumulating, were sitting, was shining, had happened, listening, looked, was, came up, saw, called, fell, 'd been saving,

Past tenses (including past perfect and past perfect continuous)

September 21st

To tell you the truth it us
long to decide where to go on holidays.
None of us to Ireland
before and we both wanted to see that
country.

Heathcliff stated that he'

up for 2 years to travel across Ireland.

So had I, and so we

We in the coun-
try somewhere East of Derry. Our car
parked by the side of the road. Heath-
cliff of becoming an
archeologist to immerse himself in the
Celtic heritage. There we were, stand-
ing at the edge of a huge peat field.

It boggy and every now
and then you could see dangerous, thick,
brownish water. If you
into it, you would soon die with not
much chance of being rescued. The bog
..... you completely.

It the end of July but
Ireland is green for a reason so suddenly
the sky dark and the rain
that somewhere up in
the clouds for hours just
down. We to hide in our
car. The downpour for
about 30 minutes. We in
our car talking and listening to the radio.

Soon the sky blue again
and the sun as if nothing
..... .

We at the field again.
Right at the edge of water, where we
..... before the rain, about
20 meters from us there was a dark
shape sticking out of the field. We came
up as close as we could. 'Oh my god!'
I and almost passed out

from fear.

What we sticking out
of the bog was an arm and a head, very
dark but almost untouched by decay.
It had been there hidden in the dark wa-
ters for centuries until he it.
'Look, a real bog body! We
a bog body!' Heathcliff couldn't have
been happier. We the
police immediately.

Future Simple

Future Simple to konstrukcja gramatyczna, odnosząca się do przyszłości, której używamy:

- aby wyrazić opinię, założenie, przypuszczenie na temat przyszłości (*I'm sure he'll come back*); w tym przypadku możemy stosować czasowniki wprowadzające (*assume, be afraid, be/feel sure, believe, doubt, expect, hope, know, suppose, think, wonder*), lub przysłówki: *probably, likely*;
- aby wyrazić decyzję, podjętą w chwili mówienia, bez wcześniejszego przemyślenia (*Ok. I'll go with you*);
- aby podkreślić powtarzalność czynności w przyszłości (*Winter will come again*);
- w oficjalnych ogłoszeniach (prasowych) dotyczących przyszłych planów, nadchodzących wydarzeń oraz dla prognozy pogody (*The President will open the new hospital tomorrow; The fog will persist in the south of the country*).

Przy tworzeniu Future Simple trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. W zdaniach twierdzących używamy formy **will** oraz bezokolicznika (bez *to*): *I will call you*.

Will stosujemy zazwyczaj w zdaniach, które wyrażają jakiś zamiar, intencję osoby komunikującej: *I will call you = I intend to call you*; natomiast w zdaniach, w których nie jest zawarta intencja mówiącego, jego osobiste życzenia, plany nie są istotne, używamy zwyczajowo formy **shall**: *We shall know the results next week*. Ponadto, *shall* stosujemy również po pytaniach rozłącznych: *Let's go, shall we?*; sugerując odpowiedź: *Shall we call for a taxi?*; w prośbach o instrukcje, polecenia: *What shall I do with it?*; oraz oferując pomoc: *Shall I carry this bag for you?*

2. W przeczeniach dodajemy *not* po formie *will* (możemy skrócić do *won't*), a następnie używamy czasownika, który niesie znaczenie: *I will not (won't) do it!*
3. W pytaniach stosujemy inwersję: *Will you call me?*

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + **will** + verb + dopełnienie (*object*)

John + **will** + **get up** + at 7.10 yesterday.

We + **will** + **go** + there.

Zdanie pytające (question):

will + podmiot (*subject*) + *verb* + dopełnienie (*object*)

Will + he + **get up** + at 7.10?

Will + you + **do** + it for me?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + **will** + not + *verb* + dopełnienie (*object*)

He + **will** + **not** + **get up** + at 7.10 yesterday.

We + **will** + **not** + **like** + Italian pasta.

Dla wyrażenia przyszłości możemy również używać:

- czasu Present Simple - dla czynności, działań, akcji, które zostały zaplanowane, wynikają z harmonogramów i rozkładów (*They start school on Monday morning*);
- czasu Present Continuous – dla czynności, względem których podjęte zostały jakieś działania do ich zrealizowania w najbliższej przyszłości (*I'm seeing my dentist on Friday*);
- formy **to be going to** – gdy wyrażamy zamiar wykonania jakiegoś działania, ale jego szczegóły nie zostały jeszcze ustalone (*I'm going to learn Spanish*), lub informujemy o przepuszczeniach, przewidywaniach, szczególnie, jeśli znamy przyczynę zdarzenia lub bazujemy na naszym doświadczeniu (*Look out! There's a bus! It's going to hit us!*). Pamiętać należy o odmianie w czasie teraźniejszym czasownika *to be* (*I am going to..., you are going to..., etc.*).

Po przysłówkach *when, until, as soon as* zawsze używamy czasu Present Simple, chociaż czynność odnosi się do przyszłości (*Let me know, when you come*).

Practice

I. Underline the most suitable future form in each sentence.

1. Look out! That tree *will fall/is going to fall*!
2. According to the weather forecast it *will snow/is snowing* tomorrow.
3. *I'm going swimming/I swim* next Sunday. Would you like to come?
4. What are your plans for summer? *I'm going to spend/I'll spend* a month in the mountains.
5. It would be nice to see you next week. Are you doing/Will you do anything on Wednesday?
6. Let me know, as soon as they *will get/get* here, ok?
7. Everyone thinks a large number of tourists *will come/are coming* next year.
8. I think our basketball team *wins/will win* this season.
9. Can you wait for me? It *won't be/isn't going to be* long.
10. Next Monday at seven I *will probably be/am probably going to be* at home.
11. She isn't free on Saturday. She *will work/is working*.
12. I can't meet you. A friend of mine *will come/is coming* to see me.
13. Did you call your mother? Oh, no, I *will phone/phone* her now.
14. Why are you filling the bucket? *I'm going to wash/I'll wash* the floor.
15. Do you want me to take you to the railway station tomorrow? No, thanks.
Ann is going to take/will take me there.

II. Rewrite the sentences which are incorrect.

1. Ann will have the party next week. She has already sent the invitations.

.....
.....

2. Don't worry about the exam. I'm sure you are going to pass it!

.....
.....

3. I'm sure she will get the job.

.....
.....

4. I have so many things to do. Are you helping me?

.....
.....

5. Bye for now. I see you later this evening.

.....
.....

Future Continuous

Future Continuous to czas gramatyczny, którego używamy do opisywania czynności, działań, akcji, które:

- będą się odbywały, będą trwały w pewnym momencie w przyszłości (*This time tomorrow I will be sleeping*);
- wydarzą się na pewno, zgodnie z przewidywaniem mówiącego (*I'll be holding a meeting soon, so we can decide then*).

Przy tworzeniu Future Continuous trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. W zdaniach twierdzących do formy **will** dodajemy czasownik **be**, a następnie czasownik, który niesie znaczenie z końcówką **-ing** (*I will be writing a test tomorrow in the afternoon*);
2. W przeczeniach po **will** wstawiamy **not** (możemy skrócić do **won't**), a potem **be** oraz czasownik, który niesie znaczenie, z końcówką **-ing** (*I will not be writing a test tomorrow in the afternoon*);
3. Pytania budujemy, stosując inwersję: *Will you be writing a test tomorrow in the afternoon?*

Zdanie twierdzące (affirmative):

Podmiot (*subject*) + **will** + **be** + verb (z końcówką **-ing**) + dopełnienie (*object*)

John + **will** + **be** + **sleeping** + tomorrow at 7.10.

We + **will** + **be** + **driving** + home

Zdanie pytające (question):

Will + podmiot (*subject*) + + be+ verb (z końcówką -ing) + dopełnienie (*object*)

Will + John + **be** + **sleeping** + tomorrow at 7.10?

Will + we + **be** + **driving** + home?

Zdanie przeczące (negative):

Podmiot (*subject*) + will + not+ be+ verb (z końcówką -ing) + dopełnienie (*object*)

John + **will** + **not** + **be** + **sleeping** + at 7.10.

We + **will** + **not** + **be** + **driving** + home

Istnieją także inne formy, wyrażające przyszłość:

1. Future Perfect, którego używamy, chcąc podkreślić, że dana czynność w konkretnym momencie w przyszłości będzie już wykonana: *By the end of the month I **will have finished** my essay.*

2. Future Perfect Continuous, wskazujący na okres trwania czynności, który upłynie w przyszłości: *By November I **will have been learning** English for four years.*

Practice

I. Complete the sentences with the verbs in the brackets. Use Future Continuous tense.

1. Don't phone me between 7 and 8. I dinner then.
(have)
2. Tomorrow at this time they on the beach. (sit)

3. Do you think you the same job in 5 years time? (do)
4. He can come. I then. (not, work)
5. the post office, when you are out? (you, pass)
6. his bike this evening? (use)
7. This time next week he a great time in Greece. (have)
8. In this programme I how to prepare a duck. (tell)
9. Most of his family to our wedding next month. (not, come)
10. If you need to contact me, I with my friend. (stay)

II. Underline the correct word or phrase.

1. When you'll grow/grow older, you'll change/change your mind about it.
2. The next time you will see/see me, I'll be enjoying/'ll enjoy myself on holiday.
3. At 12.30 they will have/will be having lunch.
4. Will you be seeing/Will you see her tomorrow?
5. Honda will open/will be opening a new factory in Poland next year.
6. He won't be going/won't go to the party tomorrow. He has to be at work.
7. Will you be going/Will he go to the supermarket?
8. How old is he? I don't know. I'll ask/'ll be asking him if you want.
9. I can't believe it! They are getting/will get married!
10. A recent report suggests that more than 15 percent of population will be suffering/will suffer from malaria by the year 2050.

Here is the fifth entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about future forms.

're going to rent, are leaving, will take, 're going to take, have, 'll need,
will be staying,

Future (future simple and continuous, present simple, present continuous, to be going to)

September 13th

What a mess! Tomorrow Heathcliff and
I for Northern Ireland.
We our plane at 3 p.m.
It us to Belfast in less than
two hours and then we'
a car. We booked it last week.

My sister here
in my flat while we're on holidays.
I'm writing this and looking at all the
things we' I think
we' bigger suitcases!

Passive voice

Strony biernej używamy w języku angielskim o wiele częściej niż w polskim. Stosujemy ją, gdy:

- pomijamy informację o tym, kto jest wykonawcą danej czynności, np. gdy nie chcemy, nie możemy o tym mówić lub tego nie wiemy (*My watch has been stolen*);
- w oficjalnych instrukcjach, nakazach, ogłoszeniach (*The schedule may be altered*).

Strona bierna jest też często używana w artykułach prasowych, pracach naukowych i oficjalnych wystąpieniach. Używając tej konstrukcji, podkreślamy, że sama czynność jest ważniejsza niż jej wykonawca. Jeśli jednak informacja o wykonawcy również jest istotna, dodajemy ją na końcu zdania, poprzedzając partykułą *by* (*The railway station was renovated by Budimex*). Jednak błędem jest dodawanie wykonawcy, gdy jest on zbyt ogólny (np. *people*) lub nieznany (np. *someone*).

Przy tworzeniu strony biernej trzeba pamiętać o kilku zasadach:

1. Tworząc zdanie twierdzące w czasach *simple*, do czasownika *to be*, odmienionego we właściwym czasie, dodajemy formę *past participle* (np. *done, gone, been, called*); w czasach *continuous* po odmienionym przez osoby we właściwym czasie gramatycznym czasowniku *to be* dodajemy słowo *being*, a następnie wstawiamy *past participle* (*My car is being repaired at the moment*).
2. Zaprzeczamy, dodając *not* zawsze po odmienionym przez osoby we właściwym czasie czasowniku *to be* (*The road was not built last year*).
3. W przypadku czasowników: *acknowledge, assume, believe, claim, consider, estimate, feel, find, know, presume, report, say, think, understand* w stronie biernej możemy utworzyć dwie formy: *It is said that he is her husband*, albo: *He is said to be her husband*.

4. Stronę bierną tworzą także czasowniki modalne: *can, could, may, might, should, ought to, will, would*, po których dodajemy czasownik *be* (bez *to*) oraz past participle (*It can be done; The door must be shut*).

5. *To be* jest w tej konstrukcji operatorem, który zawsze odmieniamy przez czasy i osoby.

Formy strony biernej dla poszczególnych czasów:

Tense	Active voice	Passive voice:
Present Simple	I write a book. She writes books.	A book is written (by me). Books are written (by her).
Present Continuous	I am writing a book. She is writing books	A book is being written . Books are being written .
Present Perfect	I have written a book. She has written books.	A book has been written . Books have been written .
Present Perfect Continuous	I have been writing a book. She has been writing books.	nie używa się
Past Simple	I wrote a book. She wrote books.	A book was written . Books were written .
Past Continuous	I was writing a book. She was writing books.	A book was being written . Books were being written .
Past Perfect	I had written a book. She had written books.	A book had been written . Books had been written .
Past Perfect Continuous	I had been writing a book. She had been writing books.	nie używa się
Future Simple	I will write a book. She will write books.	A book will be written . Books will be written .

Ponieważ konstrukcja ta jest tak powszechna w języku angielskim, istnieje również jej wersja w mowie potocznej. Wtedy operator *to be* jest zastąpiony operatorem *to get* (*My wallet got stolen, the eggs got (=were) broken.*

Have something done

Konstrukcją bierną jest również konstrukcja '**have something done**' oznaczająca, że ktoś coś dla nas robi, robi, bądź zrobił, np. *I had my hair cut* lub *I'm having my car washed*. Konstrukcja ta składa się z operatora **have**, który jest odmieniany przez czasy i osoby, czynności, która jest dla nas wykonywana, była wykonana lub będzie wykonana oraz czasownika, który niesie znaczenie, w formie **past participle**. Podobnie jak w stronie biernej ważna jest tu sama czynność, a nie jej wykonawca. Jeśli jednak z jakiegoś powodu wykonawcę chcemy dodać, możemy to zrobić używając partykuły *by*, np. *I've had my flat painted by my dad.*

Tense	zdanie twierdzące/ zdanie przeczące
Present Simple	I have my hair cut / I don't have my hair cut She has her hair cut /She doesn't have her hair cut
Present Continuous	I am having my hair cut /I am not having my hair cut She is having her hair cut /She isn't having her hair cut
Present Perfect	I have had my hair cut /I haven't had my hair cut She has had her hair cut /She hasn't had her hair cut
Present Perfect Continuous	I have been having my hair cut /I haven't been having my hair cut She has been having her hair cut /She hasn't been having her hair cut
Past Simple	I had my hair cut /I didn't have my hair cut She had her hair cut /She didn't have her hair cut
Past Continuous	I was having my hair cut /I wasn't having my hair cut She was having her hair cut /She wasn't having her hair cut
Past Perfect	I had had my hair cut /I hadn't had my hair cut She had had her hair cut /She hadn't had her hair cut

Past Perfect Continuous	I had been having my hair cut /I hadn't been having my hair cut She had been having her hair cut /She hadn't been having her hair cut
Future Simple	I will have my hair cut /I won't have my hair cut She will have her hair cut /She won't have her hair cut
Future Continuous	I will be having my hair cut /I won't be having my hair cut She will be having her hair cut /She won't be having her hair cut

Practice

I. Rephrase the sentences using passive voice.

1. They sell science books in that shop.

Science books
.....

2. Someone is protecting my property.

My property
.....

3. The judge sentenced him to five years in prison.

He
.....

4. Jane is going to paint a new mural.

A
.....

5. The Prime Minister will meet the Queen during the parade.

The

6. Jeanette Winterson has just written a new book.

A
.....

7. They are building a new bridge in London.

A
.....

8. Children painted the whole wall with flowers.

The
.....

9. Skanska was building that skyscraper for almost two years.

That.....
.....

10. Police is searching her bags.

Her
.....

II. Rephrase the sentences using *have something done*.

1. Someone has built a new house for Mary.

Mary
.....

2. Someone must develop this film for me.

I
.....

3. Someone is repairing your shoes.

You
.....

4. Someone should decorate Tom's flat.

Tom

5. Someone tailors his suits for him.

He

6. Someone delivered a pizza to me.

I

Here is the sixth entry of Cathy's blog. Some of the verbs in both active and passive forms have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about passive voice.

printed, may, was confirmed, can be found, should be seen, was used, knows,
 meant, is also believed, were digging, were discovered, were sacrificed, 'm writing,
 were punished, we'll learn, was printed, was found, had been found, emerged,
 is being closely examined, became,

Passive Voice

September 29th

I owe you an explanation of what this whole bog body is. After all you not be as enthusiastic about ancient history as I am. Bog bodies are basically bodies of people who

died in bogs. They most often in Ireland, Great Britain, the Netherlands, Germany and Denmark. They in various situations. For example when people for

peat which to heat their houses. No one really for sure why these people ended up in bogs. Some hypothesis says that they were criminals who in that way. Throwing them to bogs sure death. It that some of these people in religious rituals.

As this entry I suppose that 'our' bog body by a group of scientists. Maybe one day we' what happened to that person.

Let me just quote you a piece of an article that in Derry's local

newspaper.

'An astonishingly looking bog body yesterday approximately 20 kilometers East of Derry by a young English couple. It by the local archeologist and an expert at bog bodies that, although over the last 50 years a significant number of bog bodies in the fields across Ireland, yesterday's discovery as a very important. It is due to the fact that the body which from the bog is so well preserved.'

They also our photo next to the field where the bog body was. And so we almost famous.

Modal verbs

Czasowniki modalne - **will, would, can, could, may, might, shall, should, ought to, must, mustn't, need** - to specyficzna grupa czasowników, która rządzi się własnymi prawami:

- nigdy nie zmieniają swojej formy, nie dodajemy do nich żadnych końcówek, ani ich nie odmieniamy (*He can swim*, nie: ~~*He cans swim*~~); Czasami, aby wyrazić daną treść w czasie przyszłym, lub przeszłym potrzebujemy zastąpić konkretny czasownik modalny jednym ze zwrotów: **to be able to, to be allowed to, have to**;
- przeczenia tworzymy, dodając *not* po czasowniku modalnym (*You mustn't go there.*);
- pytania tworzymy poprzez inwersję, czyli przeniesienie czasownika na początek zdania (*Could you help me?*);
- czasowniki te są niezależne od gramatycznych czasów angielskich.

Aby w pełni zrozumieć czasowniki modalne, musimy je podzielić na 4 grupy w zależności od znaczenia (Uwaga! Nie wszystkie czasowniki modalne będą należały do każdej grupy):

1. Czasowniki modalne opisujące posiadane zdolności i umiejętności (*abilities*): **can, could, oraz zwrot to be able to**

Odnosząc się do teraźniejszości, używamy *can* (*Mark can play the piano; I can speak five languages*), albo *be able to* (*I am able to speak five languages*).

Odnosząc się do przeszłości, używamy *could*: *Mark could play the piano when he was a child; I could speak five language when I was in my secondary school*.

Odnosząc się do do przyszłości, używamy *be able to*: *Mark will be able to play the piano when he finishes his music course; I will be able to speak five language when I finish my studies*.

Zwrotu *to be able to* można również używać, odnosząc się do przeszłości, ale tylko i wyłącznie wtedy, gdy wypowiadamy zdanie twierdzące odwołujące się do jednego, konkretnego doświadczenia (*The car park was full but I was still able to find a place*

to park). Gdy mówimy o umiejętności, którą posiadaliśmy już w przeszłości, używamy tylko *could* (*I could drive a car when I was 18*).

W przypadku zdań przeczących używamy w obu przypadkach *couldn't* (*could not*): *The car park was full and I couldn't find a place to park; I couldn't drive when I was 18*.

2. Czasowniki modalne opisujące prawdopodobieństwo (probability): **must, can, could, may, might**

Czasowniki te wyrażają stopień pewności, że dana sytuacja ma lub miała miejsce lub nie. 100% pewności oznacza czasownik **must** (Uwaga! W tym określonym znaczeniu przeczeniem do czasownika **must** jest **can't**) i potem kolejno, oznaczając coraz mniejszą pewność: *could, may, might*.

Odnosząc się do teraźniejszości, używamy czasowników *must, can/can't, could/couldn't, may/may not, might/might not*, łącząc je z bezokolicznikiem czasu teraźniejszego: *She must be at home, her car is in the driveway; She can't be at home, I don't see her car; She could be at home, it's already late; She may/might be at home, but I really don't know for sure*.

Odnosząc się do przeszłości, używamy czasowników *must, can/can't, could/couldn't, may/may not, might/might not*, łącząc je z bezokolicznikiem czasu przeszłego (*have+past participle*): *She must have been at home, her car was in the driveway; She can't have been at home, I didn't see her car; She could have been at home, it was already late; She may/might have been at home, but I didn't know for sure*.

3. Czasowniki modalne wyrażające nakazy i zakazy (obligations): **must, mustn't, should, need** oraz zwroty: **to be allowed to** i **have to**

W tej grupie znaczeniowej musimy rozważyć każdy czasownik osobno.

Czasownik **must**, odnoszący się do teraźniejszości: *You must drink water to live*.

Uwaga! W tym konkretnym znaczeniu **must** możemy zastąpić zwrotem **have to**: *You have to drink water to live*, natomiast w zdaniu przeczącym lub odnosząc się do przeszłości, bądź przyszłości musimy użyć tylko **have to**: *You don't have to drink water to live; You will have to drink water to live; You had to drink water to live*.

Czasownik **mustn't** (oznaczający zakaz robienia czegoś: 'nie wolno'), odnoszący się do teraźniejszości: *You mustn't park here*.

Uwaga! O doniesieniu do teraźniejszości **mustn't** możemy zastąpić zwrotem **to be allowed to**: *You are not allowed to park here*, natomiast w odniesieniu do przyszłości lub przeszłości musimy użyć tylko *to be allowed to*: *You will not be allowed to park here; You were not allowed to park here*.

Chcąc powiedzieć, że coś jest dozwolone, używamy tylko zwrotu *to be allowed to*: *You are allowed to park here*.

Czasownik **should** odwołuje się do teraźniejszości: *I should* (albo *shouldn't*) *call my mother*; w odniesieniu do przeszłości: *I should (shouldn't) have called my mother*.

Formę **should/shouldn't have done** używamy, robiąc komuś wyrzuty, lub żałując, że daną rzecz zrobiliśmy, lub jej nie zrobiliśmy.

Uwaga! Zwracając się do kogoś: *You should call your mother*, w dobrym tonie jest 'zmiękczenie' tego wyrzutu/nakazu, np. zwrotem 'I think', czyli *I think you should call your mother*.

Czasownik **need** w odniesieniu do teraźniejszości możemy używać wymiennie jako czasownik modalny (tylko w pytaniach i przeczeniach): *You needn't walk your dog*, lub *You don't need to walk your dog*; *Need you walk your dog?* lub *Do you need to walk your dog?*

Natomiast w odniesieniu do przeszłości, w zdaniu przeczącym używany, jako zwykły czasownik (*You **didn't need to read** that book because you knew the story*), oznacza, że czegoś nie musieliśmy zrobić i tego nie zrobiliśmy. Natomiast użyty w przeczeniu jako czasownik modalny (*You **needn't have bought** more bananas, we have plenty*), oznacza, że coś już zrobiliśmy pomimo tego, że nie było takiej potrzeby.

4. Czasowniki modalne wyrażające pytanie o pozwolenie (asking for permission) – **can, could, may i might**

W tej grupie znaczeniowej czasowniki **can, could, may i might** oznaczają, do kogo zwracamy się z daną prośbą/pytaniem o pozwolenie:

- **Can** I borrow your pen? - użyjemy w odniesieniu do kolegi/koleżanki;
- **Could** you repeat? - jest już pytaniem grzeczniejszym i możemy go użyć do kogoś, z kim jesteśmy w nieco bardziej formalnej relacji (np. do nauczyciela);
- **May** I ask a question? - użyjemy w bardzo oficjalnej sytuacji, np. na konferencji;

- **Might** I ask a question? - bardzo rzadko używany zwrot, bardzo oficjalny.

Practice

I. Complete the second sentence so that it means the same as the first.

1. He arrived early but it wasn't necessary.

He
..... arrive early.

2. Perhaps she has lost her way.

She might
.....

3. It would have been a good idea to tell me.

You should
.....

4. It is forbidden to leave your car here.

You

5. It's possible that he'll be late.

He

6. She is very good at singing.

She really well.

7. I'm sure this isn't the right way.

Thisthe right way.

8. In the end, I couldn't make it to the party.

In the end, I come to the party.

Here is the seventh entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about modal verbs.

can, might, may have been laughed, should, could, would, will be able to,
must have loved, would, could,

Modal Verbs

November 7th

Heathcliff, your mother
Wuthering Heights. I suppose you
..... at when you were a
kid because of your name. Or maybe you
weren't. Children are given all kinds of
unusual names. Besides, who reads Em-
ily Brontë these days?
I really start writing a book.
I think I write pretty well.
It be a horror love
story and I make a

fortune on it. I write
the continuation of 'Wuthering Heights'
and I might make Heathcliff drawn in the
swamp and become a bog body. That
..... sell nicely.
Anyway, I do hope that Heathcliff
..... join me tonight as
I'm going to best restaurant in Brighton
for dinner.

Conditional sentences

Zdania warunkowe (conditional sentences) to zdania złożone z co najmniej dwóch części (zdań pojedynczych): **main clause** (zdania głównego) oraz **if clause** (zdania warunkowego). Kolejność zdań jest dowolna, jednak ich struktura jest ściśle określona.

W języku angielskim istnieją cztery podstawowe typy zdań (okresów) warunkowych:

1. **Okres warunkowy typu 0** – stosujemy go, gdy mówimy o czymś trwałym, powtarzającym się, co jest zawsze prawdą, np. o prawach fizyki, czy natury.

Budując zdanie, pamiętamy, aby w obu jego częściach użyć czasu Present Simple:

If you heat water to 100°C, it boils

If clause			
If	podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie Present Simple	dopełnienie (object)

Main clause		
podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie Present Simple	dopełnienie (object)

2. **Okres warunkowy typu 1** - używamy go w odniesieniu do przyszłości, gdy chcemy podkreślić, że aby dana sytuacja mogła zaistnieć, jakiś warunek będzie musiał być spełniony: *If it is cold outside, I will take a warm jacket.*

If clause			
If	podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie: <ul style="list-style-type: none"> • Present Simple • Present Continuous, • Present Perfect • Present Perfect Continuous 	dopełnienie (object)

Main clause			
podmiot (subject)	will can shall may	bezokolicznik	dopełnienie (object)

If tłumaczymy jako „jeśli”, „jeżeli”. W zdaniach warunkowych typu 1 zdanie główne może również przybierać formę rozkazującą: *Sit down if you want to.*

3. **Okres warunkowy typu 2** – używamy go, „gdybając” w odniesieniu do sytuacji ogólnej, związanej z teraźniejszością. Reprezentuje on ‘unreal present’, czyli „nierealną teraźniejszość”: *If I won a lottery, I would travel all over the world.*

If clause			
If	podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie Past Simple	dopełnienie (object)

Main clause			
podmiot (subject)	would could should might	bezokolicznik	dopełnienie (object)

If tłumaczymy jako „gdyby”.

4. **Okres warunkowy typu 3** - ten typ zdania warunkowego reprezentuje ‘unreal past’, czyli „nierealną przeszłość”, i używamy go, gdy mówimy, że chcielibyśmy, żeby dana sytuacja przeszła miała inny przebieg, od tego, co rzeczywiście się zdarzyło. Ten typ zdań odnosi się tylko do pojedynczych, konkretnych wydarzeń w przeszłości. *If I had known you were coming, I would have met you at the station.*

If clause			
If	podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie Past Perfect	dopełnienie (object)

Main clause			
podmiot (subject)	would could should might	bezokolicznik czasu przeszłego (have+past participle)	dopełnienie (object)

If tłumaczymy jako „gdyby wtedy”.

Oprócz typów podstawowych, istnieją również struktury mieszane:

1. *If clause* z 2 typu zdania warunkowego, a *main clause* z typu 3. *If clause* odnosi się tu do nierealnej sytuacji w rzeczywistości, a *main clause* do konkretnej sytuacji w przeszłości: *If I spoke German, I might have got that job.*

If clause			
If	podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie Past Simple	dopełnienie (object)

Main clause			
podmiot (subject)	would could should might	bezokolicznik czasu przeszłego (have+past participle)	dopełnienie (object)

2. *If clause* z 3 typu zdania warunkowego, a *main clause* z 2 typu. *If clause* odnosi się tu do konkretnej sytuacji w przeszłości, a *main clause* do nierealnej sytuacji z teraźniejszości: *If she hadn't quit that job, she would be going to Mexico next week.*

If clause			
If	podmiot (subject)	czasownik (verb) w czasie Past Perfect	dopełnienie (object)

Main clause			
podmiot (subject)	would could should might	bezokolicznik	dopełnienie (object)

W zdaniach warunkowych wszystkich typów przecinek jest częścią struktury gramatycznej i używamy go, gdy komunikat zaczynamy od *if clause*. W zdaniach rozpoczynających się od *main clause* przecinka nie używamy:

- If I met Marilyn Monroe, I could tell her that she was a great actress.
- I could tell Marilyn Monroe that she was a great actress if I met her.

Zamiast *if* możemy też użyć: *provided, providing, as long as, unless (if not), so long as, suppose, supposing, when*.

Practice

I. Match the beginnings of conditional sentences (1-8) with the endings (a-h).

1. When I see her,
2. I could stop working
3. If you put salt in ice,
4. If the telephone hadn't rung and woken me up,
5. If she lived in London,
6. I'll avoid the rush hour
7. Providing you drink enough water,
8. I wouldn't have known she was pregnant

- a) provided I leave now.
- b) you are healthy.
- c) unless you had told me.
- d) I'll tell her you miss her.
- e) she might see the Queen.
- f) supposing I won this lottery.
- g) I would have been late for the meeting.
- h) it melts.

II. Put the verbs in brackets into the right forms.

- 1. You would pass you exams provided you (work) harder.
- 2. If you (drive) that fast, you'll get a ticket.
- 3. Tina could have prepared some dinner if she (know) you were coming.
- 4. As long as we (like) it, we may play this game.
- 5. I never swim in the sea unless it (be) warm.
- 6. Supposing they (not/forget) the map, they would have found that small museum.
- 7. Unless you (travel) more, you would never learn about the world.
- 8. If you (mix) yellow and blue, it becomes green.

Wishes and regrets

Istnieje w języku angielskim kilka zwrotów oznaczających, że czegoś żałujemy, lub mamy jakieś (najczęściej nierealne) oczekiwania wobec danej sytuacji. Zwroty te są podobne do zdań warunkowych i posiadają swoją strukturę gramatyczną.

1. Wish

Konstrukcji z *wish* możemy użyć:

- odnosząc się do czyichś teraźniejszych nawyków lub zachowań, które nas drażnią lub na które się nie zgadzamy i które chcielibyśmy żeby były inne niż są w rzeczywistości: ***I wish you would stop shouting at the dog like that; I wish Mark wouldn't cheat on his wife all the time.*** Tworząc ten zwrot, musimy pamiętać, że chociaż odnosi się on do teraźniejszości, po czasowniku *wish* używamy *would* oraz czasownika, który niesie znaczenie, w formie bazowej;
- odnoszące się do istniejącej sytuacji teraźniejszej, której raczej nie możemy zmienić, ale chcielibyśmy, żeby była odmienna (podobnie jak w 2 typie zdania warunkowego): ***I wish I had more money; I wish Tina weren't so busy and joined us at dinner now.*** Przy konstruowaniu zdania pamiętamy, aby po *wish* użyć czasownika w formie czasu Past Simple, chociaż odnosimy się do teraźniejszości;
- odwołując się do jakiejś sytuacji z przeszłości, którą chcielibyśmy, żeby potoczyła się inaczej – jedynie żałujemy, że jednak nie stało się wtedy inaczej (podobnie jak w 3 typie zdania warunkowego): ***Tom wishes he had studied physics instead of medicine; I wish I hadn't driven so fast then and hadn't had that accident.*** Ponieważ ta konstrukcja odnosi się do przeszłości po *wish* używamy czasownika w formie czasu Past Perfect.

2. If only

Zdania z *if only* (gdybym tylko) stosujemy podobnie jak zdania z *wish*, zachowując gramatyczną zasadę konsekwencji czasów, czyli w zdaniach odnoszących się do teraźniejszości używamy czasu Past Simple (*If only I had more time to travel*), natomiast w tych, które odwołują się do przeszłości, wstawiamy czas Past Perfect (*If only I had known she would come so late*).

Warto zaznaczyć, że wymawiając zdanie z *if only*, najczęściej akcentujemy słowo 'only', aby podkreślić nasz żal lub niezadowolenie.

3. **It's time** (już czas), **it's high time** (już najwyższy czas)

Zwroty te wyrażają na ogół nasze rozdrażnienie spowodowane daną sytuacją w teraźniejszości i, podobnie jak w zdaniu warunkowym 2 typu, używamy ich z czasem Past Simple: *It's (high) time you started to learn more! It's (high) time you didn't spend all your time in front of TV!*

Używając tych zwrotów, pamiętajmy o użyciu zaimka osobowego lub imienia (*It's (high) time **you** / **Tom** / **she** started earning money*). Jeśli użyjemy po nich tylko pełnego bezokolicznika (*It's (high) time **to go** home*), po prostu stwierdzamy fakt, nie nadając mu zabarwienia emocjonalnego.

4. **I'd rather (I would rather)**

Zwrotu *I'd rather* (wolałbym/wolałabym żeby) używamy, chcąc podkreślić własne zdanie na dany temat – zazwyczaj negatywne. I, podobnie jak w zdaniu warunkowym 2 typu, używamy po tym zwrocie czasownika w czasie Past Simple (*I'd rather you didn't inform Jenny about this; I'd rather Mary stopped telling me what to do*).

Practice

I. Rewrite the sentences below so that their meaning stays the same.

1. Please stop talking to me in such a rude way!

I wish you

2. I'm sorry but I can't help you.

I wish I

3. When are you going to finish that job?

It's high time you

4. I regret not telling her that I loved her.

I wish I

5. I prefer that you pay in cash.

I'd rather you

6. It's a pity we can't meet more often.

If only we

7. Please don't play football at home, go outside.

I'd rather you

8. It's snowing so much but I forgot my hat.

I wish I

9. Charles shouldn't have married Diana.

I wish Charles

10. It's a pity you couldn't come with us to Dublin. It was amazing!

I wish you

11. Please don't tell anyone that I'm pregnant.

I'd rather you

12. You really should start working on this project right now.

It's high time you

13. This city is so dirty and the mayor is not doing anything about it. How annoying!

I wish the mayor

Here is the eighth entry of Cathy's blog. Some of the verbs have been removed and put in the table below. Put them back to the text remembering all you already know about conditional sentences.

lived, spent, meet, wouldn't have experienced, didn't stay could, wouldn't, married, kept, had studied, hadn't gone, will have to, was, hadn't trusted, wouldn't travel, want, would never have seen, travel, stayed, wouldn't know, had, stopped, learn, would,

Conditionals and 'wishes'

November 25th

Oh, I wish I more time to write this blog. Maybe if I less time analyzing everything that happens to me I write more.

I wish I be less neurotic!

And I wish Heathcliff snore to loudly now. I'm really tired but I just can't fall asleep. I'd rather he talking about going back to Ireland. However, then, I wish we and happily ever after (I must be a romantic after all), so I guess some compromise is inevitable. Plus, I'd rather kept travelling than stay at home.

Heathcliff says he wishes he archeology instead of medicine. Aren't

these two faculties similar in a way to each other?

I do wish it already morning. Just some loose thoughts:

1. If I Heathcliff, I with him.
2. You learn some foreign language if you to travel.
3. I such amazing places like Giants Steps if I to Ireland.
4. If you a lot, you new people and about new places.
5. If you at home, you anything about the world.
6. We so much if we together.

Reported speech

Mowę zależną (reported speech) stosujemy wtedy, gdy chcemy przytoczyć czyjaś wypowiedź nie wprost, nie cytując. Zazwyczaj wprowadzamy czyjeś słowa wyrażeniami i zdaniami, które relacjonują, dopowiadają, dookreślają:

- Mowa niezależna (direct speech): John said: 'I'm happy'.
- Mowa zależna (indirect/reported speech): John said he was happy.

Bardzo ważne jest, aby przekształcając zdania z mowy niezależnej na zależną, pamiętać o zasadzie następstwa czasów, czyli o zasadzie zmiany czasu w przytaczanej wypowiedzi:

Mowa niezależna (direct speech)	Mowa zależna (reported speech)
Present Simple <i>John said: 'I'm tired.'</i>	Past Simple <i>John said he was tired.</i>
Present Continuous <i>John said: "I am waiting for her."</i>	Past Continuous <i>John said he was waiting for her.</i>
Present Perfect Simple <i>John said: 'I have done my homework.'</i>	Past Perfect Simple <i>John said he had done his homework.</i>
Present Perfect Continuous <i>John said: 'I have been running all morning.'</i>	Past Perfect Continuous <i>John said he had been running all morning.</i>
Past Simple <i>John said: 'I didn't wash my T-shirt.'</i>	Past Perfect Simple <i>John said he hadn't washed his T-shirt.</i>
Past Continuous <i>John said: 'I was driving home then.'</i>	Past Perfect Continuous <i>John said he had been driving home then.</i>
Past Perfect Simple <i>John said: 'I had eaten a sandwich'</i>	Past Perfect Simple <i>John said he had eaten a sandwich.</i>
Present Perfect Continuous <i>John said: 'I had been cleaning my room'</i>	Present Perfect Continuous <i>John said he had been cleaning his room.</i>

Future Simple <i>John said: 'I will go with you.'</i>	Future in the Past <i>John said he would go with him.</i>
Future Continuous <i>John said: 'I will be staying at the hotel.'</i>	Future Continuous in the Past <i>John said he would be staying at the hotel.</i>
Can <i>John said: 'I can do it.'</i>	Could <i>John said he could do it.</i>
Could <i>John said: 'I could do it.'</i>	Could <i>John said he could do it.</i>
May <i>John said: 'I may leave.'</i>	Might <i>John said he might leave.</i>
Should <i>John said: 'I should stay.'</i>	Should <i>John said he should stay.</i>
Must <i>John said: 'I must learn.'</i> <i>John said: 'I must leave for England next week.'</i> <i>John said: 'I must listen to her'</i>	Had to (jeśli 'must' wyraża teraźniejszość) <i>John said he had to learn.</i> Would have to (jeśli 'must' wyraża przyszłość) <i>John said he would have leave for England next week.</i> Must (jeśli 'must' wyraża stale obowiązującą regułę, nakaz, zakaz) <i>John said he must listen to her.</i>

Nie zmieniamy w mowie zależnej czasu gramatycznego, gdy:

- informujemy o czymś, co jest zawsze prawdziwe (*Ann said: 'I like apples' - Ann said she likes apples*);
- gdy na bieżąco przekazujemy czyjeś słowa osobom postronnym (*Ann speaking to John: I'm going to the cinema. Do you want to come?* John reporting conversation to Peter: *Ann is on the phone. She says she is going to cinema.*); jednak w tym przypadku czasownika wprowadzającego *says* używamy w czasie Present Simple.

Stosując mowę zależną, zmieniamy również, zgodnie z sensem zdania, przysłówki, zaimki, okoliczniki miejsca, czasu:

Mowa niezależna (direct speech)	Mowa zależna (reported speech)
here	there
now	then
today	that day
tomorrow	the next day, the following day
next week, month, etc.	the following week, month, etc.
yesterday	the day before, the previous day
last week, month, etc.	the week before, the previous week, etc.
this	that
these	those

Przytaczając czyjąś wypowiedź, możemy użyć czasowników *say* (*say something*), *tell* (*tell someone something* or *tell someone to do something*):

- *He said he was late to school.*
- *He told me he hadn't called her.*

Reported questions

Pytania w mowie zależnej:

- mają strukturę zdań twierdzących: *John: 'Where **are** you **going**, Mary?' – John asked Mary where she **was going**.*
- podlegają zasadzie następstwa czasów: *John: 'Where **does** Mary **live**?' – John asked where Mary **lived**.*

W pytaniach zależnych ogólnych używamy *if* (czy) lub *whether*: *He asked me if I had applied for the job; He wanted to know whether we went there together.*

Rozkazy i propozycje w mowie zależnej

Rozkazy, polecenia, prośby w mowie zależnej relacjonuje się, stosując w zdaniu nadrzędnym czasowniki *ask*, *tell*, po których wstawiamy dopełnienie (osobę, do której się zwracamy), a potem bezokolicznik : *'Come later, John.'* – *He told John to come later;* *'Please, open the window'* – *He asked her to open the window.*

Zakazy oraz prośby, aby nie wykonywać danej czynności, formułujemy z użyciem *not* przed bezokolicznikiem: *'Please, don't answer the phone'* – *He told her not to answer the phone.*

Propozycje w mowie zależnej składamy, wprowadzając czasownik *suggest*: *'Let's go to the cinema'* – *She suggested going to the cinema.*

W mowie zależnej można również używać tzw. *reporting verbs*, czyli czasowników, które opisują, co osoba mówiąca czuje, myśli na dany temat lub robi. Zaliczamy do nich, m.in.: *advise, agree, apologize for, ask, congratulate on, decide, deny, invite, offer, promise, refuse, remind, suggest.*

Practice

I. Rewrite the sentences in reported or direct speech.

1. 'When I finish the book, I'm going to take a walk', said Tom.

.....

2. 'Look, sorry about the picture. I don't know why I did that', said Ann.

.....

3. 'Does the train stop here?', she asked.

.....

4. 'Are you a student?', the old man wanted to know.

.....
.....

5. 'I'll see you tomorrow', Graham said.

.....
.....

6. 'What time did you get home yesterday?', my parents asked.

.....
.....

7. 'Don't wait for me if I'm late', Peter said.

.....
.....

8. 'I want to go on holiday but I can't afford it', Charlie explained.

.....
.....

9. 'Ann and Tom are getting married next month', she exclaimed.

.....
.....

10. 'Margaret has had a baby', Ann said.

.....
.....

11. 'How does the photocopier work?', I asked the salesman.

.....
.....

12. 'When will I know the results of the exam?', she asked the examiner.

.....
.....

13. He forbade me to smoke.

.....
.....

14. Kevin asked Sue if she was going to school.

.....
.....

15. He wanted to know if she had done her homework.

.....
.....

16. My mum asked me if I was having lunch or going out.

.....
.....

17. She asked me who I sat next to in class.

.....
.....

18. He said he wanted to make a phone call.

.....
.....

19. Ann told her teacher she had forgotten her homework.

.....
.....

20. Sally said she had lost her keys the other day.

.....
.....

Here is the ninth entry of Cathy's blog. Put the underlined parts of Cathy's blog into the reported speech in the sentences below. You have the beginnings given.

Reported Speech

November 5th

I suppose blogs are also about intimacy so let me tell you about our first date. Heathcliff and I clicked right from the start. Our first evening out we decided to spend in a very nice and cosy restaurant near the famous Brighton pier. It was an early spring but the weather was quite warm. The sea was calm and you could see many people strolling on the stony beach along the seaside.

If you have never been to Brighton you simply must come one day to breathe some of this wonderful early spring sea air.

It turned out that Heathcliff owned a small art gallery in one of those small side streets near the railway station. He was running it with his best friend and they were quite successful.

There is no recipe for a good date. What is a good date anyway? Everyone has it their own way. We made each other laugh. That was the key.

Suddenly Heathcliff came up with this idea that if I could chose any person on Earth, dead or alive, and them a question what would I ask. It was not an easy task. I guess I chose Dalajlama but I don't remember my question. Heathcliff asked: 'Why do you think you were shot?' to John Lennon's ghost.

Anyway, we truly enjoyed each other's company but it wasn't love at the first sight.

1. *Cathy said that Heathcliff*
.....
2. *Cathy said that it*
.....
3. *Cathy recommended*
.....
4. *Cathy discovered that Heathcliff*
.....
5. *Cathy told us that Heathcliff*
.....
6. *Cathy stated that there*
.....
7. *Cathy asked*
.....
8. *Cathy said they*
.....
9. *Heathcliff asked John Lennon's ghost*
.....
10. *Cathy remembered that they*.....
.....

Relative clauses

Relative clauses to, najprościej mówiąc, zdania złożone. Do ich tworzenia potrzebujemy **relative pronouns** (zaimków względnych), takich jak:

	podmiot	dopełnienie	dopełniacz
ludzie	who / that	who/whom/that	whose
przedmioty	which / that	which/that	whose
miejsca		where	
czas		when	
przyczyna		why	

Relative clauses dzielą się na dwie główne grupy:

1. **defining relative clauses** – to zdania, które definiują i doprecyzowują, o kogo lub co nam chodzi, lub definiują podmiot: *I'm very sorry but I have lost the book **which you lent me***. Czyli nie jakąś tam książkę, ale tę jedną określoną.

Cechy charakterystyczne dla **defining relative clauses** to:

- brak przecinków;
- *that* zastępuje nam pytanie o osoby (*who*) i przedmioty (*which*);
- **that, who** lub **which** mogą być w zdaniu pominięte: *The car **which** you sold me works very well* lub *The car you sold me works very well*;
- **-whom** zazwyczaj nadaje zdaniu bardziej formalny charakter: *The minister **whom** I talked to yesterday was very interested in my case*.

2. **non-defining relative clauses** – to zdania, które do kompletnego już zdania podstawowego dodają jakąś informację: *Tom went on a trip to jungle, **which was very interesting***.

Cechy charakterystyczne dla **non-defining clauses** to:

- nie możemy **who** lub **which** zastąpić **that**: *His mother, **who** we never meet, is the key figure in his story*;
- nie możemy pominąć *relative pronoun*: *The Harvard University, **where** the re-search takes place, has an amazing collection of science books and materials*.

- przed *relative pronoun* stawiamy przecinek.

W brytyjskim angielskim bardzo rzadko używamy przecinków, ale jeśli one występują, to bywają ważną częścią konstrukcji zdania. Tak jest w przypadku *relative clauses*, gdzie brak lub niepoprawne postawienie przecinka, traktuje się jak błąd gramatyczny.

Practice

I. Join the two sentences together using a relative pronoun. Put the commas if necessary. In which sentences is it possible to omit the relative pronoun?

1. The shop was burgled. I bought my dress there.

.....
.....

2. The managing director has been working here for over 10 years. He's only 38.

.....
.....

3. This is a cat toy. It makes noise.

.....
.....

4. Summer is a holiday time. Many people travel then.

.....
.....

5. She's the best friend. I can't have a better friend.

.....
.....

6. My bike has disappeared. I left it at the gate.

.....
.....

7. This is the man. You asked me about him.

.....
.....

8. The city centre was full of people. They came from all over the world.

.....
.....

9. Mary went to bed early. She was very tired.

.....
.....

10. Mark's car broke down. He had to take a tube.

.....
.....

Countable and uncountable nouns

Rzeczowniki angielskie dzielą się na dwie grupy: rzeczowniki własne (imiona, nazwy) oraz rzeczowniki pospolite. Wśród rzeczowników pospolitych możemy wyróżnić:

1. **rzeczowniki policzalne** (countable nouns) – rzeczowniki, które mają gramatyczną liczbę pojedynczą i liczbę mnogą. W liczbie pojedynczej poprzedzone są zazwyczaj przedimkiem nieokreślonym **a/an** (**a** wstawiamy, gdy wyraz rozpoczyna się spółgłoską: *a shirt*, **an** – gdy samogłoską: *an apple*). Możemy również poprzedzić je przedimkiem określonym (*the book*), liczebnikiem (*one book*), zaimkiem (*my book*). Gdy używamy liczebnika, lub zaimka nie wstawiamy już przedimka przed rzeczownikiem.
2. **rzeczowniki niepoliczalne** (uncountable nouns) – rzeczowniki, które mają tylko gramatyczną liczbę pojedynczą. Przed tymi rzeczownikami nie możemy używać przedimków nieokreślonych (*a/an*), liczebników. Do tej grupy zaliczamy, m.in. rzeczowniki nazywające materiały i substancje (*plastic, iron, wood, paper, water, air, coffee*), pojęcia abstrakcyjne (*fun, love, life, health, time, freedom, progress*), działania (*work, travel, sleep, football*), uczucia (*anger, happiness, honesty, hope, respect*). Ponadto, niepoliczalne są: *accommodation, bread, advice, behaviour, business, cash, cheese, equipment, furniture, homework, information, knowledge, luggage, money, permission, rubbish, scenery, traffic, travel, weather, work*.

	rzeczowniki policzalne	rzeczowniki niepoliczalne
Liczba pojedyncza	✓	✓
Liczba mnoga	✓	-
Przedimki nieokreślone (a/an)	✓	-
Przedimki określone (the)	✓	✓
Zaimki (dzierżawcze, wskazujące)	✓	✓
Liczebniki główne (one, seven)	✓	-

Some/any

Some wstawić możemy przed rzeczownikiem policzalnym w liczbie mnogiej w zdaniu twierdzącym (*I have some books*), przed rzeczownikiem niepoliczalnym (*I have some money*), lub w pytaniach, które wyrażają prośbę, propozycję (*Could I have some more glasses?*)

Any używamy w przeczeniach i w pytaniach przed rzeczownikami policzalnymi w liczbie mnogiej (*I don't have any books*), rzeczownikiem niepoliczalnym (*I don't have any money*), lub w zdaniach twierdzących, gdy *any* oznacza „nieważne, jaki”, „którykolwiek”.

Much/many

Much – używamy, określając, pytając o ilość rzeczowników niepoliczalnych (*How much money do you have?*);

Many – używamy, określając, pytając o liczbę rzeczowników policzalnych (*How many people are there?*);

W odpowiedzi na pytania: *how much?/how many?* możemy użyć:

	rzeczowniki policzalne	rzeczowniki niepoliczalne
much	-	✓
many	✓	-
a lot of	✓	✓
lots of	✓	✓
a number of	✓	-
plenty of	✓	✓
a few	✓	-
few	✓	-
a little	-	✓
little	-	✓
several	✓	-

How much money do you have? 'Much.'; 'I have a lot of money.'

Practice

I. Underline the correct word or phrase in each sentence

1. *How much/How many* pasta do we have?
2. I've found the milk but I can't find *a/some* glass.
3. He is a millionaire and he owns a lot of *business/businesses*.
4. Let me give you *an/-* advice.
5. David has just bought *a/-* new furniture.
6. I'm afraid we don't have *many/much* time.
7. We had *a/-* bad luck.
8. Bad news *doesn't/don't* make people happy.
9. Did you hear *some/a* noise outside?
10. Have you got *some/any* luggage?
11. I put *some/any* chocolate somewhere.
12. The war ended *many/much* years ago.

Articles

Articles – **a, an, the** - to rodzajniki (przedimki) stawiane w języku angielskim przed rzeczownikami.

A i an, rodzajniki nieokreślone, stawiamy przed rzeczownikami policzalnymi użytymi w liczbie pojedynczej (*a car, a book, a child*), gdy wspominamy o nich po raz pierwszy, np.: *She's wearing a beautiful dress. Tom's got a car.*

Rodzajnik nieokreślony **a** stawiamy przed rzeczownikiem (lub przymiotnikiem poprzedzającym dany rzeczownik) zaczynającym się od spółgłoski (*Kate had a dog. Charles was a very good swimmer*), natomiast **an** przed rzeczownikiem (lub przymiotnikiem poprzedzającym dany rzeczownik) zaczynającym się od samogłoski (*Mary's wearing an orange jacket. This is an apple*).

A i an nie stawiamy przed rzeczownikami w liczbie mnogiej (*cars, cats, pens*) oraz przed rzeczownikami niepoliczalnymi (*milk, water, beer, coffee*).

Jeśli chcemy podkreślić nieokreśloność danego rzeczownika niepoliczalnego lub użytego w liczbie mnogiej, możemy zastosować *some* (*some water, some wine*).

Uwaga! W języku mówionym potocznym czasem używane są formy *a coffee* czy *a beer*, ale oznaczają filiżankę kawy, czy kufel piwa i żeby użyć ich poprawnie, potrzebujemy szerszego kontekstu.

The jest rodzajnikiem określonym i stawiamy go:

1. przed rzeczownikami, które już wcześniej zostały użyte i wiemy, o jaką rzecz/osobę chodzi (*This is a car. The car is black*),
2. przed rzeczownikami w liczbie mnogiej, chcąc nadać im charakter ogólny (*the rich* – bogaci, *the unemployed* – bezrobotni),
3. przed nazwiskiem z dodaną końcówką 's' liczby mnogiej mając na myśli małżeństwo (*The Smiths* – Państwo Smith),
4. przed obiektami, o których wiemy, że są jedyne w swoim rodzaju (*the sun, the moon, the Earth*),

5. przed niektórymi nazwami własnymi, w których pojawia się rzeczownik pospolicity (*The United States of America, The Republic of Ireland*),
6. przed nazwami łańcuchów górskich, mórz, oceanów, teatrów, muzeów (*the National Gallery, the Himalayas The Atlantic ocean*),
7. przed nazwami instrumentów muzycznych (*the piano, the flute*).

The nie stawiamy:

1. przed nazwami własnymi (*Poland, Sweden, London, Thames*),
2. imionami, nazwiskami (*Thomas, Diana, Linda, Redford, Dylan*),
3. nazwami ulic (*Oxford Street*), nazwami świąt (*Easter*),
4. nazwami szczytów górskich (*Mount Everest*), miesięcy, dni tygodnia (*Monday, September*)
5. zazwyczaj przed słowami: *school, prison, church, hospital, university, bed*.

Uwaga! Czasem w języku potocznym mówionym używane jest **the** przed imieniem (*the John*), ale tylko po to, aby wyraźnie zaznaczyć, że chodzi nam o tą konkretną osobę, którą wszyscy rozmówcy znają.

Practice

I. Complete the text with **a / an, the**, or put a dash ('-') if no article is necessary.

1. I really hate going to shopping centre at weekends.
2. Being a journalist can be extremely stressful job.
3. Are you sure that it is Earth that goes around Sun?
What about moon?
4. Mary usually does shopping on her way home from work.
5. It is beautiful town at foot of very big mountain.
6. Tom finished last week and now he's looking for..... work.

II. Complete the text with *a / an, the*, or put a dash ('-') if no article is necessary.

My best friend loves **(1)** skiing. Nothing could make her happier than **(2)** morning or **(3)** afternoon spent on steep hills covered with fresh snow. For me, it's **(4)** nightmare. I could stay **(5)** whole day on **(6)** sunny beach. We always have **(7)** problems choosing **(8)** right place and **(9)** time for our holiday.

Adjectives and adverbs

Przymiotniki, charakteryzując rzeczowniki, wstawiane są bezpośrednio przed nimi w zdaniu angielskim. Mają zarówno liczbę pojedynczą, jak i mnogą.

Jeśli przymiotników, opisujących rzeczownik, jest więcej niż jeden, należy pamiętać o zachowaniu odpowiedniej kolejności:

1. przymiotniki wyrażające opinię (*beautiful, difficult*)
2. przymiotniki określające rozmiar (*large, small*)
3. przymiotniki dotyczące wieku (*old, second-hand*)
4. przymiotniki kształtu (*round, square*)
5. przymiotniki określające temperaturę (*hot, freezing*)
6. przymiotniki opisujące kolor (*green, purple*)
7. przymiotniki informujące o rodzaju materiału, z jakiego jest wykonany rzeczownik (*wooden, plastic*)
8. przymiotniki określające zastosowanie (*swimming pool, fishing rod*)

Ze względów stylistycznych raczej unikamy stosowania więcej niż trzech przymiotników jednocześnie.

Gradable/non-gradable adjectives

Gradable adjectives – to przymiotniki, informujące o cesze, którą można intensyfikować, czyli czynić słabszą lub silniejszą, używając np. określeń: *very, a bit, extremely, rather, quite*.

Non-gradable adjectives – to przymiotniki, które opisują rzeczownik w sposób kompletny, nie możemy nasilić lub osłabić cechy (tylko ją podkreślić przysłówkiem *absolutely*), gdyż sama w sobie ma znaczenie maksymalne: *boiling, amazing*.

Przymiotniki zakończone na **-ed** i **-ing**

Przymiotniki zakończone na **-ed** związane są z wewnętrznymi przeżyciami, stanami, wy-

wołanymi sytuacją zewnętrzną (w języku polskim tę funkcję spełniają imiesłowy przymiotnikowe bierne): *I'm tired. He's amazed. I'm interested in the book.*

Przymiotniki zakończone na **-ing** określają natomiast, jakie coś jest i jak to odbieramy (w języku polskim tę funkcję spełniają imiesłowy przymiotnikowe czynne): *The book is interesting. My work is tiring.*

Stopniowanie przymiotników

Stopień wyższy przymiotnika:

1. Przymiotniki jedno- i dwusylabowe stopniujemy, dodając do przymiotnika końcówkę **-er** (lub **-r**, gdy przymiotnik kończy się na **-e**): *old – older, nice – nicer*. Jeśli przymiotnik zakończony jest na **-y**, zamieniamy **-y** na **-i**: *lucky – luckier*, natomiast jeśli jest jednosylabowy i kończy się spółgłoską – podwajamy ją: *big – bigger*.
2. Przymiotniki wielosylabowe stopniujemy opisowo, czyli przed przymiotnikiem stawiamy określenia **more** (bardziej)/**less** (mniej): *more intelligent, more beautiful, less handsome*.

Stopień najwyższy przymiotnika:

1. Przymiotniki jedno- i dwusylabowe stopniujemy, dodając do przymiotnika końcówkę **-est** (lub **-st**, gdy przymiotnik kończy się na **-e**): *old – the oldest, nice – the nicest*. Jeśli przymiotnik zakończony jest na **-y**, zamieniamy **-y** na **-i**: *lucky – the luckiest*, natomiast jeśli jest jednosylabowy i kończy się spółgłoską – podwajamy ją: *big – the biggest*. Przed przymiotnikiem stawiamy rodzajnik określony **the**.
2. Przymiotniki wielosylabowe stopniujemy opisowo, czyli przed przymiotnikiem stawiamy określenie **the most/least**: *the most intelligent, the most beautiful, the least handsome*.

Przymiotniki stopniowane nieregularnie:

- *bad – worse – the worst*
- *far – farther/further – the farthest/the furthest*
- *good – better – the best*
- *little – less – the least*
- *many/much – more – the most*

- *old – older/elder – the older/the eldest*

Przymiotnikowe konstrukcje porównawcze:

- przymiotniki w stopniu równym: **as... as...** (tak... jak...): *He was **as** tall **as** she was. She isn't **as** rich **as** he is.*
- przymiotniki w stopniu wyższym: **more/less... than** (niż): *He was taller **than** her. This song was **less** interesting **than** his previous one.*

Przysłówki

Przysłówki określają sposób wykonania czynności. W zdaniu zazwyczaj stawiamy je po czasownikach. Tworzymy je, dodając do przymiotnika końcówkę **-ly**: *quick – quickly, careful – carefully.*

Niektóre przysłówki mają taką samą formę jak przymiotniki, np. *fast, hard, early, late, high, low, right, wrong* : *I drive my car very fast (przysłówek) – I drive a very fast car (przymiotnik).*

Practice

I. Correct the errors in the sentences.

1. My sister bought me a green beautiful woolen sweater.
2. Too much exercise can make you feel tiring.
3. Everyone played good.
4. I'm not really interesting in this film.
5. He was driving too fastly and the police stopped him.
6. She speaks Spanish fluent.
7. Everyone says he is enormous rich.
8. He plays the guitar remarkable good.
9. It was the biggest animal I've ever seen!
10. They came to lately.

II. Rewrite the sentences so that they have the same meaning.

1. I'm quite tall but my sister is taller than me.

.....
.....

2. I didn't spend as much money as you.

.....
.....

3. Peter and Tom are both 33.

.....
.....

4. She is a graceful dancer.

.....
.....

5. I haven't written as much as you.

.....
.....

6. This is as fast as the car can go.

.....
.....

Appendix

Stative verbs:

admire, adore, agree, appreciate, assume, believe, belong, care for, desire, detest, dislike, doubt, expect (=think), fear, feel, forget, hate, hear, imagine, know, like, loathe, look, love, mean, mind, notice, observe, owe, own, perceive, possess, realize, recall, recognize, recollect, remember, respect, see through, see, smell, sound, suppose, taste, trust, understand, value, want, wish,

Irregular verbs

begin	began	begun
break	broke	broken
bring	brought	brought
build	built	built
buy	bought	bought
catch	caught	caught
choose	chose	chosen
come	came	come
cost	cost	cost
cut	cut	cut
do	did	done
draw	drew	drawn
drink	drank	drunk
eat	ate	eaten
fall	fell	fallen

feel	felt	felt
find	found	found
fly	flew	flown
forget	forgot	forgotten
get	got	got
give	gave	given
go	went	gone
grow	grew	grown
hear	heard	heard
hit	hit	hit
hold	held	held
hurt	hurt	hurt
keep	kept	kept
know	knew	known
leave	left	left
lend	lent	lent
lose	lost	lost
make	made	made
meet	met	met
pay	paid	paid
put	put	put
read	read	read
run	ran	run

say	said	said
see	saw	seen
sell	sold	sold
send	sent	sent
sing	sang	sung
sit	sat	sat
sleep	slept	slept
speak	spoke	spoken
stand	stood	stood
steal	stole	stolen
swim	swam	swum
take	took	taken
teach	taught	taught
tell	told	told
think	thought	thought
understand	understood	understood
wear	wore	worn
write	wrote	written

Key

Present Simple

I.

1. always forget, starts; 2. don't like, is usually, 3. always borrow, never pay, 4. has, don't like, 5. collects, enjoys, 6. Leave, 7. do you usually do, 8. Does he work, 9. Do the children, 10. feel

II.

1. listen, speak, 2. sleep, stand, 3. means, doesn't mean, 4. promise, are, seem, 5. do, dies, remains, 6. complains, doesn't mean, 7. is, happens, 8. think, feel, 9. begin, go on, come, 10. laughs, learns

Present Continuous

I.

1. isn't wearing, 2. aren't eating, 3. aren't speaking, 4. is visting, 5. isn't raining, 6. I'm trying, 7. are complaining

II.

1. playing, 2. Are, 3. Reading, 4. Are you waiting, 5. Understand, 6. Sitting, 7. I am looking, 8. writing

III.

1. I'm only working, I'm going, 2. don't believe, 3. are you going, 4. Has, 5. are you using, 6. Works, 7. Is Ann dancing, 8. are we doing, 9. aren't watching, 10. turn

Blog Key - Present Simple and Continuous

1. is, 2. wake up, 3. is, 4. lie, 5. listen, 6. let, 7. 'm not planning, 8. 'm writing, 9. spends, 10. prefers, 11. 's sleeping, 12. snoring, 13. makes, 14. 'm not getting up, 15. don't want, 16. Know

Present Perfect Simple**I.**

1. have worked, 2. haven't spoken, 3. have just seen, 4. hasn't finished, 5. have left, 6. they woken, 7. haven't seen

II.

1. yet, 2. recently, 3. since, 4. for, 5. ever, 6. so far, 7. always, 8. just, 9. already, 10. never

III.

1. Have you driven, 2. has just started, 3. have broken, 4. have never learnt, 5. have decided, 6. has drunk, 7. has found, 8. have met, 9. Has it stopped, 10. have lost, 11. hasn't sent, 12. haven't done, 13. have always wanted, 14. have you known, 15. He has phoned

Present Perfect Continuous**I.**

1. have been waiting, 2. has been looking, 3. Have you been selling books?, 4. has been raining, 5. has been travelling

II.

1. have been waiting, have come, 2. Have you been playing, 3. have visited, 4. have you caught, 5. have been reading, 6. have been studying, 7. Have you heard, 8. hasn't started, 9. has appeared, 10. have been sitting, 11. have been trying, 12. have you invited

Blog key – Present perfect simple and continuous

1. have already travelled, 2. 've been, 3. 've been, 4. 'have even been, 5. 've been living, 6. 've never wanted, 7. 've been, 8. still haven't gone, 9. 've been waiting

Past Simple**I.**

1. did you feel, 2. got up, ate, decided, didn't speak, learnt, 4. did you learn, 5. spent, 6. broke, 7. came, ago, 8. bought, in, 9. did she leave, 10. did you meet, 11. was, enjoyed, 12. wasn't, laughed, 13. cost, 14. flew, was, 15. sold

II.

1. used to have, 2. would phone/used to phone, 3. used to bake/would bake, 4. used to go/would go, 5. used to shave/would shave

III.

1. like, 2. left, 3. went, 4. did you meet, 5. hear, 6. left, 7. drank, 8. threw, 9. used to live, 10. played, had.

Past Continuous**I.**

1. was having, 2. was ringing, 3. were driving, 4. weren't watching, was cooking

II.

1. was, didn't know, 2. were waiting, arrived, 3. was washing up, broke, 4. went fishing, 5. were you driving, happened, 6. Were they arguing, saw, 7. was singing, was sleeping, 8. went off, started, 9. was, wanted, 10. didn't see, missed, 11. was preparing, cut, 12. was studying, met, 13. bought, drove, 14. did you start, 15. was standing, was raining

Blog key - Past simple and continuous

1. met, 2. was, 3. used to go, 4. served, 5. were chatting, 6. dancing, 7. enjoying, 8. saw, 9. was talking, 10. were both laughing, 11. felt, 12. was, 13. danced, 14. talked, 15. plucked, 16. looked, 17. was telling, 18. Brought

Past Perfect**I.**

1. sailed, 2. had seen, 3. used to play, was, 4. had forgotten, 5. had told, 6. had eaten, 7. had broken, 8. had prepared, 9. had already seen, 10. hadn't flown

II.

1. got off, 2. walked, 3. realized, 4. had left, 5. didn't know, 6. had, 7. had gone, 8. sat, 9. started, 10. came, 11. garbbbed, 12. bought, 13. smiled, 14. thanked

Past Perfect Continuous

I.

1. He had been working all day, 2. Someone had been drinking alcohol in the room, 3. My mum had been cooking dinner, 4. It had been raining all morning, 5. He hadn't been running

II.

1. had been suffering, 2. had been working/had worked, 3. had been talking, 4. had been travelling, 5. was looking, had seen, 6. had been looking, 7. had known, 8. had been waiting, 9. had had, 10. had been running

Blog key - Past perfect simple and continuous

1. didn't take, 2. had never been, 3. 'd been saving, 4. went, 5. were, 6. had always dreamt, 7. was, 8. fell, 9. would swallow, 10. was, 11. became, 12. had been accumulating, 13. fell, 14. ran, 15. lasted, 16. were sitting, 17. listening, 18. turned, 19. was shining, 20. had happened, 21. looked, 22. had stood, 23. was, 24. came up, 25. shouted, 26. saw, 27. had been, 28. found, 29. found, 30. called

Future Simple

I.

1. is going to fall, 2. will snow, 3. I'm going to swim, 4. I'm going to spend, 5. Are you doing, 6. get, 7. will come, 8. will win, 9. won't be, 10. will probably be, 11. is working, 12. is coming, 13. I will phone, 14. 'll wash, 15. will take

II.

1. Ann is having, 2. I'm sure you will pass, 3. ok, 4. Will you help me?, 5. I'll see you this evening

Future Continuous

I.

1. will be having, 2. will be sitting, 3. will be doing, 4. won't be working, 5. Will you be passing, 6. Will you be using, 7. will be having, 8. will be telling, 9. won't be coming, 10. will be staying

II.

1. grow, 'I'll change, 2. will see, 'I'll be enjoying, 3. will be having, 4. Will you be seeing, 5. will be opening, 6. won't go, 7. Will he be going, 8. 'I'll ask, 9. are getting, 10. will be suffering

Blog key - Future forms

1. are leaving, 2. have, 3. will take, 4. 're going to rent, 5. will be staying, 6. 're going to take, 7. 'I'll need

Passive voice**I.**

1. Science books are sold in that shop 2. My property is being protected. 3. He was sentenced to five years in prison. 4. A new mural is going to be painted by Jane. 5. The Queen will be met during the parade by the Prime Minister., 6. A new books has just been written by Jeanette Winterson. 7. A new bridge in London is being built. 8. The whole wall was painted with flowers (by children). 9. That skyscraper was being built for almost two years (by Skanska)., 10. Her bags are being searched (by police).

II.

1. Mary has had a new house built. 2. I must have this film developed. 3. You are having your shoes repaired. 4. Tom should have his flat decorated. 5. He has his suits tailored. 6. I had a pizza delivered.

Blog key - Passive voice

1. may, 2. can be found, 3. were discovered, 4. were digging, 5. was used, 6. knows, 7. were punished, 8. meant, 9. is also believed, 10. were sacrificed, 11. 'm writing, 12. is being closely examined, 13. we'll learn, 14. was printed, 15. was found, 16. was confirmed, 17. had been found, should be seen, 18. emerged, 19. printed, 20. became

Modal verbs**I.**

1. didn't have to/didn't need to, 2. be lost, 3. have told me, 4. are not allowed to leave your car here 5. may be late, 6. can sing, 7. cannot be, 8. wasn't able to

Blog key - Modal Verbs

1. must have loved, 2. may have been laughed, 3. should, 4. can, 5. could, 6. would, 7. could, 8. might, 9. would, 10. will be able to

Conditional sentences

I.

1 D, 2 F, 3 H, 4 G, 5 E, 6 A, 7 B, 8 C

II.

1. You would pass you exams provided you *worked* harder. 2. If you *drive* that fast, you'll get a ticket. 3. Tina could have prepared some dinner if she *had known* you were coming. 4. As long as we *like* it, we may play this game. 5. I never swim in the sea unless it *is* warm. 6. Supposing they *hadn't forgotten* the map, they would have found that small museum. 7. Unless you *travelled* more, you would never learn about the world. 8. If you *mix* yellow and blue, it becomes green.

Wishes and regrets

I.

1. I wish you *would stop talking to me in such a rude way*. 2. I wish I *could help you*. 3. It's high time you *finished that job*. 4. I wish I *had told her that I loved her*. 5. I'd rather you *paid in cash*. 6. If only we *could meet more often*. 7. I'd rather you *didn't play football at home, go outside*. 8. I wish I *hadn't forgotten my hat*. 9. I wish Charles *hadn't married Diana*. 10. I wish you *could have come with us to Dublin. It was amazing!* 11. I'd rather you *didn't tell anyone that I'm pregnant*. 12. It's high time you *started working on this project*. 13. I wish the mayor *would do something about this city being so dirty!*

Blog key – Wishes and regrets

Conditionals and 'wishes'

1. had, 2. spent, 3. could, 4. would, 5. wouldn't, 6. stopped, 7. married, 8. lived, 9. kept, 10. had studied, 11. was, 12. hadn't trusted, 13. wouldn't travel, 14. will have to, 15. want, 16. would never have seen, 17. hadn't gone, 18. travel, 19. meet, 20. learn, 21. stayed, 22. wouldn't know, 23. wouldn't have experienced, 24. didn't stay

Reported speech

I.

1. Tom said he was going to take a walk when he finished the book. 2. Ann said she was sorry about the picture. She didn't know why she had done that. 3. She asked if the train stopped there. 4. The old man wanted to know if he was a student. 5. Graham said he would see me the next day. 6. My parents asked what time I had got home the previous day. 7. Peter said not to wait for him if he was late. 8. Charlie explained he wanted to go on holiday but he couldn't afford that. 9. She exclaimed that Ann and Tom were getting married the next month. 10. Ann said Marry had had a baby. 11. I asked the salesman how the photocopier worked. 12. She asked the examiner when she would know the results of the exam. 13. 'You can't smoke here' 14. 'Are you going to school, Sue?' Kevein asked. 15. 'Did you do your homework?', he asked. 16. 'Are you having lunch or going out?', my mum asked. 17. 'Who do you sit next to in the class?', she asked. 18. 'I want to make a phone call', he said. 19. 'I have forgotten my homework', Ann told her teacher. 20. 'I lost my keys the other day', Sally said.

Blog key - Reported Speech

1) Cathy said that Heathcliff and her had clicked it from the start. 2) Cathy said that it had been an early spring but the weather had been quite warm. 3) Cathy recommended visiting Brighton/ going to Brighton/ that you visit Brighton. 4) Cathy discovered that Heathcliff had owned a small art gallery. 5) Cathy told us that Heathcliff had been running it (his art gallery) with his best friend and that they had been quite successful. 6) Cathy stated that there is/was no recipe for a good date. 7) Cathy asked what a good date was, anyway. 8) Cathy said they had made each other laugh. 9) Heathcliff asked John Lennon's ghost why he thought he had been shot. 10) Cathy remembered that they had truly enjoyed each other's company but it hadn't been love at first sight.

Relative clauses

I.

1. The shop where I bought my dress was burgled last night. 2. The managing director, who is only 38, has been working here for over 10 years. 3. This is a cat toy which makes a noise. 4. Summer is a holiday time, when many people travel. 5. She's the best friend who/that I can have. (relative pronoun can be omitted) 6. My bike, which I left at the gate, has disappeared. 7. This is the man who/ whom/ that you asked me about. (rela-

tive pronoun can be omitted) 8. The city centre was full of people , who came from over the world. 9. Mary, who was very tired, went to bed early. 10. Mark, whose car broke down, had to take a tube.

Countable and uncountable nouns

I.

1. How much, 2. a, 3. business, 4. -, 5. -, 6. much, 7. -, 8. doesn't/, 9. some, 10. any, 11. some, 12. many

Articles

I.

1. a, -, 2. an, 3. the, the, the, 4. the, -, 5. a, the, a, 6. -, -

II.

1. -, 2. a, 3. an, 4. a, 5. the, 6. a, 7. -, 8. the, 9. -

Adjectives and adverbs

I.

1. a beautiful green woolen, 2. tired, 3. well, 4. interested, 5. fast, 6. fluently, 7. enormously, 8. remarkably well, 9. biggest, 10. late

II.

1. I'm not as tall as my sister, 2. You spent more money than me, 3. Peter is the same age as Tom, 4. She dances gracefully, 5. You have written more than me, 6. This car can't go faster.

ISBN 973-83-62302-60-9

9 738362 302609 >

WYDAWNICTWO NAUKOWE
Dolnośląskiej Szkoły Wyższej

